

Vse spise, v oceno poslane knjige itd. je pošiljati na uredništvo — naročnino, reklamacije in vse administrativne stvari pa na upravništvo v Ljubljani, Učiteljska tiskarna, Frančiškanska ul. 6/I. Vse pošiljatve je pošiljati franko. Reklamacije so proste poštne. Rokopisov ne vračamo. Telefon uredn. 312.

UČITELJSKI TOVARIŠ

Stanovsko političko glasilo UJU. - Poverjeništvo Ljubljana

Izhaja vsak četrtak. Naročnina znaša za neorganizirane 60 Din, za inozem. 80 Din. Posamezna štev. 150 Din. Članstvo „Pov. UJU — Ljubljana“ ima s članarino že plačano naročnino za list. Za oglase in reklamne novice vseh vrst je plačati po Din 250 od petit vrste. Inzeratni davek posebej. Pošt. ček. ur. 11.197.

Naše stališče napram „Slomškovi zvezi“ in drugim učiteljskim društvom ter političnim klubom.

Marsikomu bo načelne debate o Deklaraciji že dovolj.

Popolnoma pravilno se povdaria, da podaja ta samo okvir in smer za delovanje organizacije, da pa je treba okviru dati tudi vsebino.

Prepričan sem, ko prestopimo k izgradnji programa, izjine marsikateri pomislek in predsodek glede nove smeri. Vendar ne bo odveč, ako še enkrat opredelimo svoje načelno stališče napram drugim učiteljskim organizacijam, društvom in klubom, bodi obstoječim, bodi takim, ki se šele osnujejo.

Ideja stanovskega edinstva, brezparteijskega, iskrenega edinstva je temeljna, vodilna misel nove smeri, z njo stoji in pada ves pokret. Ta misel pa mora najti svoji adekvatni zunanji izraz samo v enotni stanovski organizaciji za vso državo, temelječi na okrajnih učiteljskih društvih, nikdar v kakih zvezih raznih, idejno različno usmerjenih organizacij in društev. Nimamo nobene vere v aktivnost in živlensko možnost drugačne organizacije, najs bi bil njen pisani program še tako lep. Pri vsem svojem idealizmu motrimo situacijo povsem trezno in realno.

Organizacija, ki bi se udejevala samo potom skupne eksekutive in ne bi vzdrževala med člani nobenih stalnih, rednih stikov, nikdar ne bi mogla vršiti one naloge, ki jo od svoje stanovske organizacije pričakujemo, najmanj pa bi bilo v njeni moči paralizirati strankarski vpliv na šolstvo, ker ne bi mogla predrečiti iziravanja posameznih organizacij v politične namene. Prava stanovska zavest, to je zavest odgovornosti napram stanu v celoti, brez katere ni stanovske discipline, more uspevati in rasti le samo tam, kjer prihajajo stanovski člani različnega mišljenja v medsebojni stik in se osebno spoznavajo, kar je možno samo v skupnih okrajnih učiteljskih društvih. Le tako more stanovska ljubezen postati ona tvorna sila, ki bo družila preko vseh resničnih in umetnih ovir vse stanovske člane in jih usposabljala za skupen nastop.

Ne zunanje, ampak duhovno edinstvo stanu je naš cilj in naše preprčanje, da bo rastla aktivnost in borbenost organizacije sorazmerno z rastočo globino in jakostjo tega duhovnega edinstva. Ideja stanovskega edinstva, v srcu vsega zavednega učiteljskega vedno živa, je postala naša osvobodilna ideja v času naše stanovske onemoglosti napram navalu političnih sil. Ona korenini globoko v zavesti, da ima ves stan poleg nesporno skupnih socialnih in pravnih interesov tudi skupne duhovne težnje in cilje, izhajajoče iz našega vzgojiteljskega zvanja. Zgoli vprašanje naše politične zrelости se nam zdi, da to, kar nam je skupno, tudi skupno uspešno potom enotne organizacije zastopamo.

Lahko ima kdo s svojega vidika tehtne pomisleke proti enotni stanovski organizaciji za vse učitelstvo — potem mora zavreči tudi temeljno misel stanovskega edinstva. Neiskreno pa je govoriti o stanovskem edinstvu, istočasno pa propagirati stanovsko ločitev učitelstva na osnovi različnega političnega ali kulturnega naziranja.

Naše stališče je tako jasno, kot so iskreni in pošteni naši nameni. Ali stanovsko edinstvo na temelju duhovnega edinstva ali nazaj v staro strankarsko orientirano smer. Vse drugo je surogat, je polovičarstvo in bi bilo škoda truda in naporov. Nikakor nismo slepi za težkoče in ovire stanovskemu edinstvu, a večja kot te ovire je naša vera v zmago dobre stvari. Vemo, da je misel o stanovskem edinstvu konstruktivna misel, da prihaja nasproti težnjim naših najboljših duhovno duhovnem zblizanju in strnjenju vseh pozitivnih sil, da pripravlja na

svoji način pot k rešitvi našega nacionalnega problema

Nečesa smo se pri tem vedno zavedali: Stanovsko edinstvo je izvedljivo in trajno možno le, ako mu ne žrtvujemo svoje duhovne svobode, svobode vesti in svobode javnega udejevanja. Za nobeno ceno in pod nobenim pogojem ne bi žrtvovali te svobode, ki jo rabimo v sedanjih dobi velikih idejnih prelomov bolj kot vsakdanji kruh. Rabimo jo za neovirano poglobljanje v naše narodne, živlenske probleme, rabimo jo za proučevanje naših vzgojnih in šolskih problemov. Da rešimo članstvu to vsestransko duhovno svobodo, baš zato moramo stanovski program omejit na one naše težnje in zahteve, ki so nam v resnici vsem skupne in sme organizacija kot obvezno in programatično proglašati le to, kar je nesporno zadeva celega stanu. To nam pa ne zabranjuje, da razpravljamo v organizaciji o vseh drugih vprašanih, a obveznih sklepov ne moremo delati in priporočljivo je, da se čimboli omejitmo na izvajanje svojega programa, ki je dovolj obsežen in velik, ter preveč ne trosimo svojih sil. Da je ta omejitev enako potrebna za enoten nastop in smoterno delovanje organizacije kot za svobodno duhovno življenje članstva, to nekateri tako težko uvidevajo in iščejo protislovia tam, kjer izvajamo samo nužne konsekvence iz postavljenega načela.

Iz našega na videz nedemokratičnega stališča, da ne priznavamo poleg lastne organizacije nobene druge organizacije osnovnošolskega učitelstva, pa nužno sledi, da ne moremo in ne smemo kratiti članom pravice, da si osnujejo, ako čutijo za to notranjo potrebo, posebne organizacije, društva in klube za propagiranje in izvajanje onih svojih ciljev, težni in nalog, ki niso izrazito stanovska in jih skupna organizacija ne more sprejeti v svoj program, kakor n. pr. gotove kulturno-politične težnje. Izraza »stanovska organizacija« ne smemo zamenjavati z izrazom »učiteljska organizacija«. Točneje ko »stanovska« bi rekli »stanovsko-politična organizacija«. Ako torej ne priznavamo poleg lastne nobene druge stanovsko-politične organizacije, hočemo s tem reči, da smatramo edino svojo organizacijo kot upravičeno govoriti in nastopati v imenu celega stanu in avtoritativno tolmačiti skupne njegove interese in zahteve. To velja seve samo s stališča Deklaracije, ko podreja njena načela in za nikogar ne bodo več obstojali načelni pomisleki proti vstopu v našo organizacijo.

Popolnoma po sebi umevno pa je, da ne sme nobena druga učiteljska organizacija, nobeno društvo, noben klub, koga člani so obenem člani naše organizacije, zastopati načela in zahteve, ki bi bila protivna programatičnim zahtevam skupne organizacije in v kateremkoli protisloviu z njimi. Tu ne more biti ugovora in diskusije. Od svojih članov moramo zahtevati absolutno disciplino. Kierkoli in kadarkoli nastopa in se udejevali, morajo to storiti v skladu s programom in cilji celotne organizacije in so moralno zavezani njena načela izvajati. Vsako popuščanje, vsaka prizanesljivost bi pomenjala samomor za organizacijo. Komur široka duhovna svoboda, ki jo nova smer v nasprotju s staro svojim članom dovoljuje, ne zadostuje, za tega načini drugega izhoda, kot da izvaia konsekvence. Ako n. pr. stanovska organizacija zastopa načelo, da se pri kompetencah in imenovanjih ne smejo uveljavljati strankarski vplivi, potem je vsak organiziranec zavezan, da to načelo zagovarja in zastopa tudi v svoji stranki in da je solidaren z organizacijo, ako bi bila ta primorana protestirati proti takim vplivom. Da je absolutno ne-

moralno, nekolegialno in proti stanovski disciplini, ako kak član išče v takih zadevah pri svoji stranki protekcije (izraz je nedvoumen!), o tem je škoda izgubljati besede.

Upam, da je s temi ugotovitvami naše stališče na vse strani dovolj jasno opredeljeno in ne bo treba več o njem razpravljati. Mi se nimamo z nikomur dogajati, pa tudi ne izvajamo nobenega pritiska na nobeno stran. Hodimo svojo ravno pot in lahko čakamo. Dobra stvar ne zoreva čez noč. Verujemo v moč naše vodilne ideje in smo prepričani, da brez posebne agitacije v doglednem času prodre.

Stališče Slomškove zveze ne more ni naimanje vplivati na naše. S stališča Deklaracije je kot stanovsko-politično organizacijo ne moremo priznavati in njeni člani ne morejo biti obenem naši člani, dokler kot taka ne likvidira in ne prizna naše organizacije kot reprezentantna celega stanu.

Da ne bo nobene naimaniše nejasnosti, moram napram očitku, da je naše stališče radi svoje ekskluzivnosti nedemokratično in v svojih tendencah centralistično, še sledeče ugotoviti: Ko bi ne bilo drugih, se moramo že iz zgoli realno-političnih razlogov zavzeti za enotno organizacijo vsega učitelstva v državi. Vsi učitelji smo državni nameščenci, skupen nam je gospodar, skupno se nam reže kruh in skupno se odloča naša usoda. To so dejstva, s katerimi mora realna stanovska politika računati. Danes na imamo edino državno organizacijo osnovnošolskega učitelstva v UJU, ki združuje tudi pretežno večino vseh stanovskih članov v svojem okrilju. Po

* Glej »Slovenski učitelji« štev. 2. l. 1926.

Disciplinska komisija deluje.

(Dopis iz marib. oblasti)

Komisija za disciplinarne zadeve učitelstva v mariborski oblasti deluje zadnji čas prav marljivo. Ta korak in to delo moramo v interesu šolstva in našega stanu le pozdravljati in odobravati. Zakaj v prevratni dobi je bilo toliko nunejšega in važnejšega dela, da so se disciplinarne zadeve samo kopičile in kopičile ter se je obravnavanje odlagalo na poznejši ugodnejši čas. Ravno to odlaganje in zavlačevanje pa je rodilo zlo šoli in učitelstvu. Zakaj marsikdo je mislil, da je tudi v tem oziru docela svoboden in dela kar hoče. To je zapeljalo zlasti mnogo mlajših tovarišev in tovarišice do prestopkov in pregreškov, katerim bi se bil marsikdo izogel, če bi bil imel zavest, da bo moral dati odgovor na pristojnem mestu in bode trpel moralno in gmotno škodo. Zato pa so se disciplinarni slučaji kopičili in množili tako, da dosežajo precej visoko število, katero bode dalo še mnogo posla komisiji in če pojde v tem tempu naprej, traja lahko še leta, predno se rešijo samo stari slučaji. Kje so pa še novi!

Nam sicer ni znano, kakšnega principa se drži disciplinska komisija pri svojem postopku: ali časovnega, kedaj so nastali posamezni slučaji, ali na kvalitativnega, da rešuje posamezne slučaje po obtežljivosti prestopka ali pregreška. Vendar pa bi opozorili pri tem na neko okolnost.

intencijah njenih ustanoviteljev in no vli ogromne večine članstva naj bi to bila organizacija vsega učitelstva v državi, kar je izraženo tudi v pravilih. Zato jo smatramo kot svojo pravo in edino stanovsko organizacijo in želimo, da vstopijo vanjo vsi slovenski in hrvaški učitelji, ki še stoji danes izven nje. Zato tudi naša resna volja, da odstranimo vse ovire za njih vstop. Ako kdo govori o centralističnih tendencah, potem se more to nanašati le na notranji ustroj organizacije. Iz tega pa ne moremo napraviti načelnega vprašanja, ker je članstvu dana prilika, da svoje želje uveljavljuje in pravila spremeni.

Končno še eno besedo o političnih klubih učiteljev, ki so člani naše organizacije. Kakor je vsakemu članu svobodno, da je član katerekoli stranke, tako tudi ne more biti enakomislečim zabranjeno, da se združujejo v klube. Glede stanovske discipline velja seve za klub v celoti isto, kot za posameznega člana. Sicer pa moramo smatrati politične klube kot interno zadevo stranke, ker je to njena stvar, ako hoče svoje pristaje grupirati do stanovih. Gotovo ima tak klub zanjo pomen le, ako vstopijo vanj najboljši njeni somišljeniki. V tem oziru se krije naš stanovski interes z interesom vsake stranke, ker baš v najboljših naših članih je stanovska zavest najživejša in oni bodo načela in zahteve stanovske organizacije tudi v stranki odločno zastopali, kar tej gotovo ne bo v kvar. Tesni strankariji med nami pa so s svojim vplivom tudi stranko zavežali na kriv pota in nič si ne prikrivamo, da so bili ti mnogo krivi raznih presekuacij in krivic, ki so se učiteljem drugega mišljenja prizadale in ki so koncem koncev vedno vladajoči stranki sami največ škodili.

Rudolf Mencin.

Spomenica Izvršnega Odbora UJU ministru prosvete g. St. Radiću.

Gospodinu, Ministru Prosvete.

I.

Izvršni Odbor Jugoslovenskog Učiteljskog Udruženja, odzivajući se raspoložjenjima učiteljstva, uzima slobodu, da Gospodina Ministra upozna sa dva pitanja, koja u ovaj mah interesuju sve učiteljstvo naše Kraljevine.

Penzionisuci učitelje i učiteljice po navršetku 32. godine službe Ministarstvo Prosvete im je na osnovu čl. 33. Zakona o Narodnim školama, stalno određivalo, uz pun iznos dotadanje plate, i povišicu u 15%. Medutim članom 31. Zakona o ci-

novnicima nije naročito naglašeno, da učitelji imaju prava i na ovu povišicu, i ako se stav pomenutog člana: »Povišica u 15 % računa se za penziju samo onima koji imaju 35 godina službe, ako specijalnim zakonom nije drukčije određeno« — može i treba tumačiti onako, kako ga tumači Ministarstvo Prosvete. Glavna Kontrola međutim nije usvojila ovo tumačenje toga stava što je izazvalo nejednako postopanje u dodeljivanju ove povišice u 15 %. Jer, dok je Ministarstvo Prosvete priznaje, Glavna Kontrola i Državni Savet to spore penzionisanim učiteljima.

Kako ni čl. 208. Finansijskog Zakona za budžetsku 1926/7 godinu ne pominje stečeno učiteljsko pravo — molimo Gospodina Ministra za dejstvo, da se prilikom pretresa i usvajanja Finansijskog Zakona u čl. 209. naročitim stavom prizna stečeno pravo učitelja i na povišicu u 15 % po navršetku 32. godine učiteljske službe.

Ovom prilikom neka nam je dopušteno da napomenemo: da je još i onda, kad je za administrativne činovnike bio uzakonjen rok od 40 godina ukazne službe za punu penziju, učiteljima, s obzirom na tegobu njihovoga rada, priznat je bio rok od 32 godine.

Razlog, koji je to priznanje diktovao, nije prestao, i učiteljstvo, s obzirom na izvanrednu tegobu svoga rada i po mestima, u kojima provodi godine svoga službovanja, i po mnogostrukim dužnostima vezanim za svoj položaj, a koje dužnosti ostale struke nemaju i ne vrše — ima prava na naročitu pažnju i priznanje. Takav rad i život po zabačenim i nekulturnim mestima čini da se učitelj pre iscrpe i zamori. Dužnost je države, da mu, priznajući sve to dopusti da se pre odmori, priznajući mu sa navršetkom od 32. godine službe sve prinadležnosti dotadanje u penziju

Učiteljski politični klubi.

»Povdarjamo, da ne more biti naloga stanovske organizacije, odvratači učiteljstvo od delovanja v drugih organizacijah in društvih, **bojisi političnih**, kulturnih ali gospodarskih in je njena naloga, v kolikor sega preko meje ožjega stanovskega programa, **samo regulativnega** in dopolnilnega značaja.

Deklaracija, točka VIII.

Nai ne mislijo oni, ki so ustanovili v nedeljo znova »Demokratski klub učiteljstva«, da so s tem ustanovili kako fronto proti Deklaraciji. Tega namreč ne morejo ustvariti, ker im Deklaracija da popolno svobodo v tem oziru in jo celo povdarja. Tudi drugi ostanemo radi tega izven organizacije ravno tako dobri demokrati, čeprav so nas mnogo izključili od soustanovitve tega kluba.

Celo zdravi so taki klubi, če so v treznih rokah in trezno postopajo; lahko pa stvari in svojemu namenu tudi več škodujejo kakor koristijo, kar nas uči polpretekla doba.

Predvsem bi morali videti zdravo jedro učiteljskih klubov raznih strank v tem, da se potezajo pri svojih strankah in pr. za pravice vsega učiteljstva in pravično postopanje pri učiteljskih nameščanih itd., to je za vsa ona vprašanja, ki jih proglasi organizacija za vse učiteljstvo kot obvezne v zastopanju na zunaj in na katerih je vse učiteljstvo interesirano.

Ne bi na svetovali klubom, da streme zgolj za pridobivanjem dobrih službenih mest svojim članom ter da na ta način uvaajo partizanstvo in krivično postopanje pri učiteljskih stanovskih vprašanjih. S tem ne vlagajo ravno bojnega bacila v moralno osnovo učiteljskega stanu, temveč si zapisujejo razdor in smrt tudi sami sebi in bodo s tem škodili ne samo stanu, temveč tudi stranki sami.

Druge dobra stran teh klubov raznih strank bi bila ta, da bi potom njih lahko zastopale posamezne skupine pri

II.

Zakon o činovnicima (glavi X., čl. 159—223) propisao je disciplinske propise za sve državne službenike građanskog reda. Nu čl. 85. Zakona o dvanaestinama budžetskim za mesec april-juli 1925, koji glasi: »Čl. 170. Zakona o činovnicima i ostalim državnim službenicima građanskog reda ima se razumeti tako, da se niime ne meniaju propisi Zakona o srednjim i osnovnim školama, koji i dalje ostaju u svemu u važnosti u pogledu disciplinskih krivica i postupaka«, a čl. 7., tačka 2. u Zakonu o budžetskim dvanaestinama za mesec decembar 1925. god. i januar, februar i mart 1926. god. koji glasi: »Ovo se odnosi samo na nastavnike osnovnih a ne srednjih škola«. Time su samo učitelji izuzeti od propisa Zakona o činovnicima, i samo će se njihove krivice isledivati i suditi po specijalnom Zakonu o Osnov. školama.

Učiteljstvo je imalo prilike, da se pozabavi ovim pitanjem i ono je jednoglasno izjavilo želju, da i za učitelje važe disciplinski propisi Zakona o činovnicima.

Izvršni Odbor Udruženja Jugoslovenskog Učiteljstva ima čast umoliti Gospodina Ministra za dejstvo, da se jednim članom u Finansijskom Zakonu obesnaži prednja Odredba iz čl. 7., tačka 2. poslednjeg Zakona o dvanaestinama budžetskim za 1926. godinu.

Molimo Vas, Gospodine Ministre, da izvolite primiti uverenje našeg osobitog Uvaženja.

Br. 133. — 5. februara 1926. g.

Predsednik Udruženja Jugoslovenskog Učiteljstva:

Pet. Vuksanović.

Tajnik:

Jov. Milijević.

Ovu predstavku Izvršnog Odbora UJU podneo je predsednik Udruženja G. Ministru Prosvete.

onega strankarja In vodstvo organizacije?

Imam en sam, toda ta dovolj žalosten spomin, ki mi je prvič jasno pokazal, koliko premore beseda mogotcev in koliko vpliva ima politična stranka na poedine člane učiteljske organizacije. Z udejstvom Deklaracije bi bilo to žalostno poglavje v zgodovini slovenskega učiteljstva, ki nemo priča o hladčevstvu, končano.

To nai bo eno izmed mnogega, kar še dobrega vsebuje Deklaracija. Sicer pa ne kratki nobenemu ne duševne in ne politične svobode, nje je v glavnem za to, da so člani organizacije res stanovsko zavedni.

Pa tovarišice, zlasti podeželske! Nam je li treba udejstovanja v političnih organizacijah, ki ga kažemo za to ali ono organizacijo (politično) in imabodimo odkrite — pri večini specialno ta namen, da izpolni ure dolgočasia, ki mučijo podeželsko in mogoče še mnogo hujše trško učitelico?

Odrto nam je drugo polje, še zelo malo preorano. **Spoznajmo naš narod, ki je v pretežni večini kmetski, zanima-**

Misli k Deklaraciji.

Menim, da ne trdim preveč, če primerjam našo Deklaracijo nekakemu izvoru velike moči, ki jo je učiteljstvo tako potrebno

Deklaracija hoče spoiti učiteljstvo v eno veliko duhovno enoto, kjer naj vlada popolna duhovna svoboda. V učiteljskih društvih daje prostor slehernemu, ki svobodno misli in ki noče izvajati pritiska na svojega tovariša drugega političnega mišljenja. Prostost vladai in to je prav!

Ne naide na poti Deklaracija v društvih, kjer se člani ne čutijo dovolj močne, da bi se lahko opirali na svoi iaz, na samega sebe in kateri v usodnih trenutkih zapustijo tovariša, ker je to po volji onih, kateri so zadeli že toliko gorja našemu stanu

Deklaracija je življenje, je pomladanski dih, ker vzbua v članstvu vero v sebe. Naj pogledamo kamorkoli po širnem svetu, povsodi vidimo, da je napredek mogoč le tam, kjer je posamezniku dana možnost, da razvija svoje zmožnosti, da živi po pravcih svojega iaza, in Deklaracija sloni na tako širokem duševnem razmahu.

Deklaracija je pozitivna, ker ruši staro in stavi temelj novi stavbi. Ona hoče odpraviti v naših društvih vso staro in tujo navlako ter dati prst razmah in velik duševni polet slehernemu učitelju.

Nekaj predzgodovine k Deklaraciji.

Še pred vojno se je v sežanskem učiteljskem društvu začelo gibanje v zmislu sedanje Deklaracije. Povdarjal smo že takrat, da hočemo strogo stanovsko strokovno organizacijo in da mora »Učit. Tovariš« spreminiti smer pisanja v duhu take organizacije, da se s tem ugleda pot do njenega uresničenja. Naravno, da smo zadeli na odpor in naše društvo, ki je edino zastopalo to smer, je radi tega zaslovelo kot društvo razgrajacev, malkontentov, revolucionarcev in ne vem še kaj. Toda odnehali nismo, dasi so bili takratni časi zelo nevarni, ker so nas c. kr. nadzorniki motrili od vseh strani in sodili naše šolsko in izvenšolsko delo za delo revolucionarcev in na ta račun se je izvršila marsikatera persekucija.

Toda prišla je vojna in to gibanje je obtičalo na mrtvi točki, ni pa idejno zamrlo v dušah posameznikov.

Po prevratu si je moralo mnogo goriškega učiteljstva iskati novo domovino iz tega ali onega vzroka. Čakalo je svoje usode v mizeriji in se tolažilo z boljšimi časi. Razumevanja našega takratnega položaja nismo nikjer našli. Tovariši vojakji so še nadalje služili pri vofakih, da so se preživeli, ostali pa so se z vsem mogočim ukvarjali, da so si lajšali bedo. V takem položaju smo se goriški učitelji zbrali 3. februarja 1919 v Ljubljani in obravnavali naš gmotni položaj v novi domovini — ločeni od svojih zastopstev. Prosili smo takratno šolsko oblast za podporo — mesečnih prejemkov nismo bili deležni — dali smo se na razpolago za vršitev svojega poklica itd. Torej v prvi vrsti smo obravnavali svoj gmotni položaj, v katerem smo se nahajali.

V tem žalostnem položaju smo šele uvideli, kako potrebna nam je res prava stanovska organizacija, pri kateri bi morali upravičeno iskati gmotne in moralne

ma se za njegove težnje, rešujemo problem kmetske žene, od katere prihata med našo inteligenco zdrav, dober živeli, vklub temu, da se menjava nie življenje med motiko in kuhalnico!

Kaj nam onemogočuje to delo. Nezaupanje kmetskih ženic do mestnih frajl. Ne mislim s tem »bubifrizure« in modernega kroja, temveč ono, kar nas sili, da vihamo nos, ko gremo skozi kmetsko dvorišče ali vidimo od znoja in zemlje umazanega kmeta, ki nam proži v pozdrav žuljavo desnico. To in malo dobre taktike in stvar je gotova.

Saj bi morale delati za narod, a kako naj delamo, če so nam težnje tega naroda nerazumljive in ne razumemo jtker naroda ne poznamo, čeravno smo same kri njegove krvi

O tem nai bi poleg Deklaracije razmišljala učiteljica sedaj, ko se nameravao uresničiti sanie slehernega treznomislečega člana, ki vidi v Deklaraciji to, kar bo združilo vse naše učiteljstvo v nepremagljivo četo, ki bo zmožna klibovati vsem nasprotnim vihariem.

Asta Šinigoj.

Ni to napredek, da ostanem na že doseženem, temveč napredek znači iskanie še boljšega!

Tragično je bilo za učiteljstvo dejstvo, da se je tako rado pomudilo pri preteklosti. Da, prijetno in romantično je bilo nekda, toda mi ne smemo postati intelektualni penzionisti! Pravi napredek ni to, kaj je bilo nekda, temveč napredek je, kaj je sedaj in kaj bo vnaprei! Ničesar ni stalnega in kar velja danes za pravo, ni več porabno za jutri!

Ne sramuj se tovariš, da si nekda prisegal na druga načela! Tvoja izpreobrnitev je dokaz, da iščeš luči, one luči, katera Te nai dovede na pot resnice in pravice, ki je pa še danes teptana! In ker se izraža za Deklaracijo, je to dokaz, da iščeš nove poti. Klevetničkov je dosti, predostj — pa — kvišku glavo in mirno naprei!

Stan, ki stopa do stopinjah drugih, kateri ne čuti v sebi dovolj lastne moči, da bi se osamosvojil, tak stan ne bo nikdar prednjačil v pravem pomenu besede. Kdor hoče priti na vrh, mora verovati v samega sebe, mora čutiti v sebi dovolj moči, da se po dolgi in mukopolni poti bliža vrhuncu.

Naš stan mora verovati v svojo moč, v svoi iaz in našel bo pravo pot!

Deklaracija io nam kaže!

Herman Kmet.

podpore. Predlagal sem in utemeljeval resolucijo po etnoti stanovski strokovni organizaciji vsega učiteljstva v državi, ne oziraje se na politično in svetovno naziranje posameznika s svojim strogo strokovnim glasilom. Sprejeta je bila ta resolucija z dvetretjinsko večino navzočih tovarišev in tovarišic. Padlo je seme, dasi sem se prav dobro zavedal, da ne bo še dolgo vzkliko. Vodstvu takratne »Zaveze« ni bila po volji ta resolucija in »Učit. Tov.« je nastopil proti.

Utihniti smo morali, ker takrat ni bilo varno se bosti, posebno pa nam »beguncem«, ki nismo imeli nikjer pravne zaščite, najmani pa tam, kjer bi jo morali imeti. Razšli smo se po službah in usoda me je kakor nalašč zanesla v okrdruštvo, ki zavzema od prevrata naprei najčastnejše mesto v naši organizaciji — to je mežiško učiteljsko društvo.

Zašel sem tja, kamor sem v resnici spadal, da nadaljujem svoje delo. Bili smo v tem društvu raznih političnih nazirani, a čutili smo se med seboj le tovariši učitelji, vse drugo je bilo daleč v ozadju. Na zborovanjih se ni mlatilo prazne slame, temveč zavzemali smo v prvi vrsti vedno strogo stanovsko stališče v prilog organizacije, stanu in šole.

Ni čuda, ako je iz tega društva vzklikla Deklaracija. Izšla je iz učiteljev in ne iz strankarjev, kar nai bo vzgled drugim društvom, ki se poslužujejo vseh mogočih poti, samo stanovske ne. Motrivajoč neorientiranje enega dela učiteljstva, ki noče samostojnega mišljenja, sem mnenja, da bo ravno Deklaracija učiteljstvo vzgojila k samostojnemu mišljenju in ga osvobodila vseh spon. **Bo pi zmagala prevdarnost in samozavest učiteljstva, to me prav nič ne skrbi. Če ne danes, pa jutri, a čim prei tem boljše.**

Fakt je, da je Deklaracija tu in ostanet tu!

Josip Macarol.

Tovarišice govorimo o Deklaraciji!

Minil je mesec, kar je bila v »Učiteljskem Tovarišu« objavljena Deklaracija. Sledilo utemeljevanja nje potrebe v našem stanovskem glasilu, naločevanja v političnih listih, a iz naših vrst, iz vrst učiteljic, kot članice te ali one učiteljske organizacije, ni bilo doslej glasu. In vendar tvorimo v UJU približno 50% članstva in Deklaracija vsebuje isto za tovariše kot za nas. Strogo stanovska in strokovna bodi naša organizacija, ne igrača političnih strank, ne vetrovnica raznih režimov. Osebni interesi nai izgi-

nejo, drug nai vidi v drugem samo stanovskega tovariša, za katerega je pripravljen storiti vse, ne pa se potuhniti in to iz raznih političnih ozirov, ko najbližnjega tlači režim in dopuščati persekucije.

Me se ne udejstvujemo v politiki tako aktivno kot se tovariši, a zlih posledic političnih nasprotstev smo bile ob vsakokratnem menjavanju režima istotako deležne kot oni. Nihče se takrat ni zmenil za naše poklicno delo, saj je pri tem odločevalo samo mnenje tega ali

svojih strankah ona načela, s katerimi ne soglašajo vsi člani v organizaciji in bi se ne morejo proglasiti za skupne, in bi tam poskušali svojo srečo, če jih lahko uveljavijo.

Na ta način bi lahko ostala naša organizacija strogo strokovna in nestrankska in bi lahko tvorila zdrav rezervuar za zdrave poglede v strokovnih vprašanjih in projektih, iz katerega bi lahko črpali vsi učiteljski klubi zdrave strokovne poglede, načela in načrte, v pogledu razvoja narodne prosvete, šolstva in učiteljskega stanu, ki bi jih stranke lahko uveljavljale v korist naroda.

Tudi v pogledu politične izobrazbe učiteljstva bi imeli klubi veliko nalogo. Oni bi lahko med učiteljstvom s sistematičnim delom dvigali politično izobrazbo učiteljstva in bi lahko nadomestili ono vrzel, ki jo je šola zamudila dati učiteljskemu stanu. Politična (ne agitatorska) šola za učiteljstvo bi bila tudi v veliko korist naroda in klubi bi jo lahko aranžirali za posamezne skupine, ne da bi bilo treba organizacijo eksponirati za to

To bi bil regulativ, ki ga omema Deklaracija, in naloga organizacije je, da to razmerje varuje pred kvarnimi izrastki.

Jasno je, da za zrele ljudi ni bojazni vzdrževanja tega edino zdravega razmerja med strokovno organizacijo in političnimi strankami in tudi v interesu stvari morajo stranke pristati na neodvisnost strokovnih organizacij in na zdravo osnovo klubov, ker sicer i in bodo samim v škodo in bo stranka trpela in odrvenevala glede strokovnih vprašanih v dogmatizmu; s krivičnim postopkom pri nameščanju na bo rušila pravne temelje, kar se bo tudi maščevalo nad njo samo

Klubi nai tudi ne bodo avantgarda za naskoke na neodvisnost strokovnih organizacij

Ivan Dimnik.

Prevrnite malike!

Dovoli besed je bilo že rečenih o Deklaraciji: za in proti. In vsi, ki im je kdaj bila močna in enotna stanovska organizacija naša trn v peti, so dobre volje.

In mi sklepamo in debatiramo in jemmo med sklepanjem in debato žemelice in rogličke in čakamo, kaj bodo sklenili drugi, da bomo sklenili lahko potem isto še mi...

Medtem pa hodi naš sovražnik okrog v podobi rivočega leva in lovi duše...

Lahko so dobre volje naši nasprotniki.

Kajti kakor kaže, je naša organizacija na poti, ko se bo razpustila v priveske Pašičeve, Radičeve, Pribičevičeve, Davidovičeve, muslimanske in — Pučljeve, Korunove, Prepeluhove in Kocmurjeve stranke.

Ker mi — oprostite mi plagijat! — si tudi ne pustimo ničesar diktirati in se bomo, če nepolitična, strokovna, stanovska, močna naša UJU razpade, pač morali priključiti vsak po svojem prepričanju eni ali drugi tu navedenih ali menavedenih strank... Brez dvoma. Sicer ne bo za celokupni stan naš dobro in prav, ampak — pošteno bo in značajno, ker ni nikjer v pravih UJU, da bi morali biti člani vsi ene in iste politične stranke in se mi držimo pravil korektno in trdno tembo, ker imamo dobre zlede še za daleko mani važne in celo docela ničvredne formalnosti. Mi bomo, to je naša nepremakljiva volja, odslej uravnavali svoje korake po svoji vesti in svojem prepričanju, da če je to stranki iks in stranki jpsilon oziroma eksponentom njenim prav ali ne.

Politiki — t. i. politiki, kakor je, konglomerat intrig in ozkosrčnih osebnosti in koritarstva — njej da mora biti torei udiman učitelj?! In na vsak način, za vsako ceno? In če treba, smemo riskirati celo obstoj enotne organizacije? In smo v boju, da dosežemo svoje namene, pozabili celo na tisto, kar bi morali imeti prvo v mislih: čast in ugled njen, pa razmotrivamo o čisto internih, samo stanovskih zadevah na ta način, da pišemo rekriminacije in protideklaracije in lamena-

tacije in celo neresnične stvari v — političen dnevnik?! Od kdaj pa je »Jutro« naše stanovsko glasilo?! Stran s te poti, gospoda, ta pot ni korektna »Jutro« ni naš forum! Mogoče bo — po spremembi pravil...

Toliko ob vsaki priliki govorimo o tem, kako je treba iskati šoli stika z domom. Mar se mu bomo približali s politiko? Naš kmet — gospoda seveda tega ne ve — je politike sit do ušes in je čisto razumljivo, da je tako velik razloček med ugledom, ki ga uživajo pri ljudstvu starejši in onim mlajših tovarišev. Kajti stari so koreninili v njem, so kmetovali, zasajali drevesnice, vrtnarili, čebelarili, ga razumeli in živeli z njim, nas pa — hočejo za strankine agitatorje.

Imamo drugega dela. Moramo nadomestiti, kar je zamujenega. Postati element gospodarskega, kulturnega in etičnega napredka narodovega. In v to nam mora pomagati poleg drugih činiteljev tudi — naša organizacija. Kako?

S tem, da izgradi in poglobi delo v svojih odsekih in skrbi tudi za finančiranje izvedb njegovih sklepov, kar pa bo spet mogoče le, če uredi vse svoje poslovanje na čim najbolj ekonomičen način. Za svoj denar si lahko privoščimo, kar sami hočemo, kaj ne?

In Deklaracija? Dolgovozna je, neresno stilizirana. Ampak mi, ki jo hočemo razumeti, jo razumemo vseeno. In to sprejemamo. In jo bomo sprejeli na vsak način in v vsakem slučaju. Ni treba, da bi ponavljala našo abecedo, kakor so nekateri mislili, da jo bodo s tem potolkli. Svobodna, državna in nacionalna šola so tla, na katerih stojimo in ga ni med nami, ki bi ne priznaval te najelementarnejše točke našega programa. Čemu bi jih torej vedno in vedno spet ponavljali?! Saj je Deklaracija še brez tega predolga. Jaz bi jo bil stiliziral jasneje:

»Odgovorite na vprašanje, kaj ste: Ali Udruženje jugoslovanskega učiteljstva ali hrbet, na katerega bo smel stopati že vsakdo izven naših vrst, ki bodo kdaj hoteli biti višji?«

Prevrnite malike!

Ernest Tiran,

Koliko časa bo vladalo partizansko preganjanje učiteljstva.

Toliko časa, dokler bo to učiteljstvo samo podpiralo in gojilo in dokler bo dopustilo, da bodo netili partizanstvo med učitelstvom oni, ki imajo korist od tega.

Minister prosvete g. St. Radič je pričel premeščati na Hrvaškem in v Slavoniji člane UJU. Kakor poročajo listi je prosvetni minister brzojavno razrešil dolžnosti in službe mestnega šolskega nadzornika v Osijeku M. Kačića, sreskega šolskega nadzornika v Osijeku Vladka Ivakića in šolskega nadzornika v Našicah Stuhlhoferja. — V Poredarju je bil odpuščen Josip Jelčić; v sremski oblasti 10 učiteljev, med njimi nadzornik Stevan Tintar in oblastni nadzornik Dane Uzelac itd.

Proti krivičnemu postopanju bi moral protestirati ves učiteljski stan, če bi bil enoten. Dokler pa ni enoten v tem pogledu, pa težko nastopa, posebno še, ker je tudi za ta premeščanja najbrže iskati povzročitelje med učitelstvom samim.

Ne moremo se dovolj načuditi kratkovidnosti in slepoti onih, ki igrajo pri tem nevelo politiko, vrtikajo glavo v pesek in mislijo, da jih drugi ne vidijo, kaj

pravzaprav delajo. S tem, da vlačijo te slučaje v politične liste, ter jih strankarsko izrabijo, namesto stanovsko braniti in nastopajo proti takemu postopanju, le škodujejo vsemu učiteljskemu stanu in utrjujejo te nezdrave razmere.

S politično strankarskim izrabljanjem UJU ne bodo utrdili ne ugleda UJU in mu tudi ne pridobili moči, da se bo lahko branilo proti krivicam, ki se gode učitelstvu. To so škodljivci UJU, ki jih je treba javno ožigosati.

Vsakomur je jasno, da je »depolitizacija«, ki jo nedeljski »Jutro« dopisnik vlačil v to zadevo privlečena za las, da tiči za vsem namen, in da ta namen ni »iskren«, ni obramba stanu in stanovskih tovarišev temveč je to golo izrabljanje stanovskih slučajev v politično strankarske namene.

Danes je na prišel čas, ko je učiteljstvo tudi v tem pogledu izpregledalo in uvidi, da bo vladalo partizansko preganjanje učiteljstva toliko časa, dokler se učiteljstvo ne bo otreslo lastnih kolegov, ki partizanstvo goje in tudi vseh onih, ki ga netijo.

Zato bo pričelo boi proti izrodkom takega postopanja!

vsi otroci in njih delo pod nadzorstvom celega učiteljskega zbora dotične šole.

V izjemnih slučajih, če ni v šolski občini skupnega zemljišča, se določi dogovorno z lastnikom, pogozdovanje na privatnem zemljišču. Takih slučajev je pa malo, ker vsaka občina ima kako goličavo.

Šolski upravitelj naj se pravočasno dogovori z županom in gozdarjem zaradi prostora, števila in kakovosti dreves. Kjer je sedež gozdarja, je njegova dolžnost, da prisostvuje delu in slavnosti.

Slavnost otvorj navadno upravitelj šole s primernim govorom ob uri, kakor je navada v kraju, za šolski pouk. Prav je, ako povabi vse predstojnike uradov, ki so v šolski občini, da se zanimanje otrok poglubi in svečanost poveča.

V pošte v se vzame samo višje razrede oziroma šolska leta, to je 5., 6., 7. in 8., in sicer dečke in deklice.

Prvi sadovi depolitizacije?

Zadnja učiteljska imenovanja so dala bivšemu poverjeniku (g. L. Jelencu) povod, da je napravil krivdo zanje — organizaciji. Članek vsebuje preveč netočnosti, da bi nani ne odgovorili.

Imenovanja so se izvršila brez sodelovanja zastopnikov učiteljstva? Dobro? Kako naj organizacija, taka kot je danes, sodeluje, če je njen zastopnik v namestilni komisiji — g. L. Jelenc, ki se z novo smerjo v organizaciji ne strinja? In če ga pri zadnjih imenovanjih niso pozvali na posvet, ali ne sledi iz tega, da bi ga ne biti pozvali tudi če bi organizacija ne sprejela novih smeri? Ne glede na to, da depolitizacija v organizaciji še ni izvršena, mislim, da bi se imenovanja ne bila drugače izvedla, če bi ostali pri dosedanjih smereh! G. L. Jelenc dobro ve, da se je celo za časa ministra Pribičeviča zgodil slučaj, da so njegove predloge ovrgli in sprejeli one strankarskih eksponentov. Kdo je bil tedaj kriv?

Ni moi namen braniti krivico, ki tiči v glavnem v tem, da se je ignorirala organizacija. A zdi se mi, da tiči ravno v tem ignoriranju naša slabost: oblastvu se ni zdelo vredno povprašati nas za mnenje, ker vključitvino silni, ni videla v naš kvalitativne Kdor je močnejši zmaga in močnejši je, kdor se svoje moči zaveda.

Prosilci so se zatekali naskrivaj na reprezentante sedanjega režima? Mor-da! Ali kdo jih je naučil hoditi taka pota? Ali se je dobršen del prosilcev pod

drugim režimom posluževal drugačnih sredstev? Ne pomnim, da bi se bili zaradi tega pozvali na odgovor, če ravno so bili taki grešniki dobro znani! Kdor noče videti, daje potuho in kdor daje potuho slabo vzgaja! In spet so sadovi slabe vzgoje tu!

Slomškari so se obračali na klerikalne poslance in na radikale in radičevce? Dobro! Ali bi bili mi tudi marljivo delali pri klerikalnih poslancih in radikalih in radičevcih za svoje ljudi, če bi bili ostali taki kot smo bili?

Kardinalna točka v »Deklaraciji« ni neumešavanje organizacije v učiteljska nameščanja, ampak v tem oziru točka II.: »Skupne interese velja skupno zastopati, kar more uspešno le organizacija, za katero stoji sklenien ves stan, ki ima od vse javnosti neoporečno pravo, da govori in nastopa v imenu celega stanu in se kot taka lahko obrača do vsakega režima, ker je neodvisna na vse strani in je neodvisen tudi njen ugled in vpliv od slučajnega političnega položaja.«

K sklepu še to: Vkljub krivicam, vključitvino njegovih osebe kot člana namestilne komisije, ni g. L. Jelenc izvajal konsekvence in odložil to čast, ampak napisal članek, ki bi zamogel imeti kvarne posledice v času našega razvoja. Zakaj? Ali samo iz gole ljubezni in skrbi za stan? In še to najprej v političnem listu.

J. Ribičič.

Splošne vesti.

— Zastopnikj Pov. UJU — Ljubliana pri prosvet. šefu g. dr. Lončarju. Glasom sklepa seje ožjeje sosveta in eksekutivne organizacije, se je zglasila deputacija poverjenišva v soboto pri prosvetnem šefu g. dr. Lončarju. Predvsem je pov. nam povdarjal stališče naše organizacije k zadnjim nameščanjem, ker nista bila pozvana zastopnika učiteljstva v namestilno komisijo in so imenovanja v protislovju z veljavnim odlokom ministrstva, do katerem je minister vezan na dvopredlog namestilne komisije. Poverjenikov nam, je tudi navaial nekatere slučaje v katerih se mu zdi, da so dobili službe mlajši tovariši in pri katerih se bodo čutili starejši prosilci prezrte in zapostavljene. — G. šef je povdarjal, da je dobil predloge v lastno revizijo od gosp. ministra, od katerega je imel pooblastilo za ta postopek. Ker bi učiteljska zastopnika stala najbrže na prvotnih predlogih, bi itak to ne izpremenilo efekta, ker je bila nužno potrebna revizija in poprava nekaterih krivic ter bi g. minister sigurno pristal na utemeljen predlog prosvetne uprave. V nekaterih slučajih je bilo treba upoštevati poleg starosti tudi druge okoliščine, ki so govorile proti upoštevanju prosilca. G. šef je tudi izjavil, da se namerava izmeniti namestilna in disciplinarna komisija, pri čemer sta zastopnika poverjenišva naglasila, da naj se pri tem ne prezre mnenja organizacije in naj se upošteva njeno stališče. Kot načelo naj bi veljalo, da se učiteljski zastopniki v razne korporacije volijo od vsega učiteljstva, kakor smo imeli ta princip že uveden pri zastopstvu v višji šolski in okrajne šolske svete in namestilne komisije. Uvedli naj bi se tudi sreški disciplinarni senati, da se disciplinski postopek pospeši in se centralnega senata ne obremenjuje z malenkostnimi zadevami. Kot temeljni princip na naj bi veljalo, da hoče biti učiteljstvo tudi v disciplinskem postopku izenačeno z ostalim državnim uradništvom in profesorjem ter naj se tudi zani uvede disciplin-

ski postopek pri upravnem sodišču po čin, zak. — Nadalje je pov. nam oporekal postopanju, da se upokoje učitelj pred dovršitvijo službene dobe, kakor se je to zgodilo v slučaju sreskega šolskega nadzornika Martina Matka v Novem mestu, če odgovarja vest v »Slovincu« resnici. S takimi slučajih je učiteljstvo osebno materialno na škodi, ker Državni Svet ne prizna učiteljstvu pri 32 službenih letih 15% v penzijo. Pritožba na Državni Svet je otežkočena, ker mora upokojenec prositi za penzijo, sicer ostane brez sredstev do rešitve vloge pri Državnem Svetu. Tudi sreski šolski nadzorniki niso stalni in imajo svoja službena mesta, na katera bi jih bilo postaviti v takih slučajih, da dovrše službeno dobo s polnimi prejemki. — G. šef je povdaril, da se je ta upokojeitev izvršila brez njegove vednosti in mu motivi niso znani. — Glede razpisov služb je g. šef izjavil, da bodo službe zopet v kratkem razpisane in naj se prosilci tedaj oglašajo za službe in premeščitve. Zaradi selitvenih stroškov je bila odpisana vloga na ministrstvo, da se načelno izreče v tem vprašanju, dosedaj je pozitivno rešenih le par konkretnih slučajev, treba pa je obče načelne odločbe. Iz službenih ozirov ni mogoče popolnoma omejiti premeščanja po čl. 71. čln. zak., ker govore mnogokrat posebno socialne razmere za to — Končno je pov. nam prosil g. šefa, da bi sklical za obravnavo proi. šolskega zakona anketo in pritegnil tudi učiteljske zastopnike k sodelovanju. G. šef je izrekel željo, naj se mu predlaga tozadevne zastopnike učiteljstva in je priporočal, naj se poverjenišvo obrne samo oficialno do referenta za Slovenijo v ministrstvu g. Flereta, če bi lahko dobil osnutek novega načrta.

— Poziv dopisnikom. Ker je debata o Deklaraciji že skoro do vseh podrobnosti pojasnila stališča in dozdevne nejasnosti, pozivamo dopisnike, da se oglašajo tudi v drugih vprašanih. Predvsem je sedaj nuja in aktualna debata o pred-

LISTEK.

JOSIP ŠTREKELJ:

Dečji dan.

(Konec.)

Najprej balkanska, potem svetovna vojna sta zakrivili, da je ta praznik v Srbiji moral izostati. Letos pa in bodoča leta ga bomo slavili po celi državi.

Iz poročil tujih držav in kolikor sem sam opazoval to delo, uvidevam, da se najboljšo to izpelje na skupnem občinskem zemljišču, da ostane nasad pod gozdnim varstvom in skupna last cele srenje. Ako spada v eno šolo več političnih občin, katere imajo vsaka zase skupno zemljišče, se dogovorno sadi eno leto v eni, drugo leto pa v drugi občini, da so

Ker ima na deželi vsaka hiša kopalno orodje, izkopliejo istega dne dečki jamo, po možnosti v ravnih vrstah, po 120 cm narazen. Po dovršenem kopanju se izroči vsakemu otroku določeno število drevesc in se mu odkaže ravno toliko jam, v katere naj drevesca posadi. V mestih pa ni orodja, zato je tu boljše, da gozdna uprava že naprej pripravi jamo po svojih organih.

Da sadilci ne gazijo po nasadih, naj sade nazaj grede.

V Srbiji so ob ustanovitvi praznika določili na vsakega otroka samo po eno drevesce. Po mojem mnenju je to premalo, z ozirom na čas in uspeh. Za eno drevesce (smreka, bor, jelka ali enoleten listovec) izkopati jamo 25 × 25 × 25 cm in ga posaditi se porabi največ ¼ ure. To je premalo zaposlenosti! Ako se mu pa še to drevesce ne prime vsled suše

ali druge nezgode, je trud slabo plačan in otrok nima zadoščena. Zato priporočam najmanj po 5 drevesc, ne pa čez 10.

Vsak delavec naj k svojemu nasadu, pred prvo drevesce postavi na količek z žico privezano napisno tablico z njegovim imenom in letnico sajenja, da mu bo možno ob morebitnem šolskem izletu k nasadu, ali ob drugi priliki nasad najti in ga čistiti dražja in drugih izrastkov, ki bi utegnili drevesce prerasti, pokriti in zadušiti.

Da bodo otroci izvežbanj v sajenju in da pridejo pripravljani na delo, je potrebno, da se jih nekaj dni prej o tem praktično pouči.

Občina mora imeti skrb, da pogozdno zemljišče ogradi s koli in s počeznimi drogi ali z bodečo žico, da zabrani dostop živini.

logu Glavnega Odbora UJU glede izpremembe pravil. Društva naj se v tem pogledu ne prenanjajo s sklepi, ker so nekatera društva zahtevala podaljšanje termina, da se prei v listu obravnavajo in objasnijo posamezna vprašanja.

Uredništvo.

— **Obvestilo.** Načelnik za osnovno šolstvo v ministrstvu prosvete je odredil, da naj se učitelji obračajo za vsa potrebna pojasnila le na Izvršni Odbor UJU v Beogradu in do nikogar drugega. Ministrstvo je volino sprejemati razne zahteve le od Izvršnega Odbora UJU in le niemu dati pojasnila in odloke. Pozivamo zato članstvo našega poverljenišva, da se točno drži predpisa in se obrača v raznih osebnih zadevah na naše poverljenišvo, ki dopisuje z Izvršnim Odborom v Beogradu. — (Po »Narodni Prosveti«)

— **Upokojitev sreskega šolskega nadzornika tov. M. Matka** je vzbudila mnogo ogorčenja v nadzorniških in učiteljskih krogih in to upravičeno, ker tov. Matko še nima polnih službenih let in je s to upokojitvijo prikrajšan na prejemkih. Zadnja »Narodna Prosveta« poroča, da se dosedaj ni izvršila še nobena upokojitev brez lastne prošnje prizadetega. Naj registrira »Narodna Prosveta« ta slučaj, ki je v nasprotju s poročilom, ki ga je dobila iz ministrstva prosvete. Očitno pa taki slučaj niso v skladu z zakonitim postopkom, imajo pa poleg rušenju vere v avtoriteto pravnega postopka tudi to slabo stran, da bo na ta način učna uprava sama »pravila nadzorniško službo ob ugled in bo težko dobila do brega učitelja, ki bo še reflektiral na nadzorniško službo. **Nadzorniški pavšal je poleg tega tako majhen, da so okrajni nadzorniki tudi gmotno oškodovani radi svojega položaja in le iz žrtve za nie. Če še vztrajajo na svojih mnenjih.** Če se bo delalo iz tega vprašanja še partijsko vprašanje, bo s tem največ oškodovano šolstvo samo. Ni pa samo na učni upravi ležeče, da se ne bodo dogajali taki slučaj, temveč tudi na učitelstvu, ker praviloma bi moral vsak pravi stanovski tovariš odločno odkloniti vsako ponudbo, s katero bi se ga hotelo izrabiti partizansko proti svojemu kolegu in pravičnemu postopku. In to je tudi naloga nove smeri.

— **Ideja stanovskega edinstva** je na pohodu in ne ustavijo je vsi napori njenih nasprotnikov. S svojo idejno revščino ne bodo zakrili svojih razdiralnih in tajnih namenov. Učiteljski poklic je tako idealen poklic, da je nemogoče, da ne bi imeli vsi, ki mu pripadajo tudi skupne idejne težnje, skupne vzgojne vzore, dovolj velike, dovolj močne da naš družino in navdušijo za skupno delo v skupni organizaciji. Ako ne bi zadostovala zavest, da imamo vsem očitne in jasne skupne socialne, pravne in duhovne interese, že sama zavest našega visokega vzgojnega zvanja bi zadostovala, da premaga vse ovire stanovskemu edinstvu, ki mora naiti svoj izraz in utelešenje v skupni organizaciji. Ako bi uspele nakane nasprotnikov, bil bi to samo dokaz naše politične nezrelosti in duhovne nesvobode.

— **Za čistost ideje stanovskega edinstva.** Velika, plodna misel ni sad kombinacij in špekulativnega razuma, ampak se porodi trenutno v hrepeneči duši iskalca. Ljubezen in resnica sta ji nezavestno kumovali. Pa prihajajo ljudje, to uklepajo v formule, ji dajo svoj okvir in proglašajo potem tega kot bistvo in vsebino, krošnjarijo z njo, jo prodajajo na vavle in odrejene mere, in se predstavljajo kot edina koncesijonirana obrt za trgovanje z njo. Tako se je pri nas godilo še v vsako lepo idejo, ne v zadnji vrsti z nacionalno. Tovariši! Lepa misel stanovskega edinstva učitelstva, brezpogonnega, iskrenega edinstva, ta misel se je porodila kot osvobodilna misel v času naše stanovske onemoglosti proti navali političnih sil na naše šolstvo. Ne dajmo da zvedeni, da ji vzamejo notranji žar, izdijejo mozeg in pustijo prazno formo, varujmo se kukavične zalege v njej, razkrinkajmo one, ki bi skušali lepo misel utesniti, prikrojiti po svoje, delati zopet razliko med tovariši in tovariši, ki bi nas hoteli ločiti v pravične in garijave, v vredne in nevredne. To so lažnjivi proroki, ki najraje nastopajo kot čuvarji države. **Ideja stanovskega edinstva mora dokazati svojo notranjo silo in borbennost baš s tem, da navduši in združi preko vseh umetnih in resničnih ovir, preko razlik v mišljenju, preko ukoreninjenih predsodkov, preko celega pragozda tradicij vse stanovske člane v en živ, oduševljen organizem kot nositelja**

naših skupnih težni in idealov — (Iz daljšega članka obmejnega tovariša).

— **Bojno napoved stanovskemu edinstvu** bi lahko nazval novo politično »Deklaracijo«, ki tajno kroži med učitelstvom in hoče vse učitelje v državi deliti v dva tabora: na eni strani napredni in svobodomiselniki, ki so kot taki tudi dobri patrioti, na drugi konservativni, antisvobodomiselniki, ki so seve kot taki proti državi in državnemu edinstvu. To je seve v duhu narodnega edinstva, ako se umetno no predpotopnih ideologijah seje »por« v naših vrstah. Ne gospodje, Vi naše nacionalne misli ne poimujete. Pregloboka je za Vas, ki živite z vsem svojim duševnim bistvom v predvojni dobi in v ideologijah 19. stoletja.

— **Prava ljubezen do UJU.** V nedeljski izdaji največjega slovenskega dnevnika čitamo zopet dopis učiteljskega dopisnika tega lista, ki skuša potom političnega lista netiti medsebojno mržnjo in nasprotstva v naši organizaciji. Vprašamo samo, ali je res prava »iskrena« ljubezen do UJU to, če se izrablja politično konjunkturo in se neti na podlagi nje medsebojna mržnja v stanu? **Mi vsi obsojamo premeščanja, ki jih izvršuje prosvetni minister g. St. Radić,** kakor bomo morali taka premeščanja obsojati vselej in ob vsaki politični konjunkturi, kadar bomo res tvorili pravo stanovsko in strokovno organizacijo. **Ne bomo pa odpomogli in odpravili takih slučajev, če bomo izrabljali take slučaje v strankarske svrhe in po političnih tistih izrabljali sami taka premeščanja v korist drugih političnih strank in v našo — škodo.** To je zelo kratkovidna ljubezen do organizacije in bo več v škodo kakor v korist našemu stanu, zato naj bodo netilci in inspiratorji takih člankov prepričani, da jih bo učitelstvo samo obsodilo.

— **Celo premeščanja na Hrvatskem izrablja nedeljski dopisnik »Jutra« proti Deklaraciji.** Vsem pristašem Deklaracije hoče naprtiti dopisnik »Jutra« premeščanja, ki jih izvaja prosvetni minister g. St. Radić v južnem delu države. Ta namigavanja in izrabljanja na moramo odločno odkloniti, ker vsi obsojamo premeščanja, ki niso v skladu z zakonom in učiteljskimi pravnicami, ki jih imamo po zakonu in zakonitih odredbah. Zato odobravamo tudi korake, ki jih bo Glavni odbor UJU storil pri ministru proti premeščanju in je tudi oni g. tovariš, ki v »Jutru« podpira to akcijo lahko prepričan, da bo sleherni Deklaracijski stat vedno na braniku proti vsekakim krivicam, ki bodo storjene našemu stanu, na najsji pridelu od prosvetnega ministra g. Radića ali drugega. To bo tem lažje, kadar bo imel zavest, da stoji šklenjena organizacija in vsi tovariši za njim takrat, ko se mu kriviča pripeti ter se ne bo presojalo kateri politični stranki pripada, kadar ga bo treba braniti in bodo mnogi morali nastopiti magari proti lastni stranki če bo povzročala krivice.

— **Kdo boli ljubi UJU:** oni, ki iz strankarskih ozirov vlačijo niene zadeve in jo izrablja v strankarsko korist v političnih listih, ali oni ki skuša dvigniti in utrditi stanovsko zavest nienega članstva in ji s tem pridobiti notranjo moč, da bo najprej med lastnim članstvom skušalo odpraviti napake, ki so vzrok in dajejo povod za persekucije nad našim stanom.

— **Ali je res tako nevarno oddvojeno mišljenje in izključitev majorizacije manjšine? To je največji »šlager« proti Deklaraciji.** Če si pa pogledamo zadevo pobližje, vidimo, da so srbski tovariši bili svobodoljubni od naših svobodomiselnih tovarišev, ki so si vse »svobodomiselnstvo in naprednost« vzeli je za-se v zakup. Srbski tovariši so namreč že davno dovolili oddvojeno mišljenje in niso pripustili majorizacije manjšine ter niso kratkomalo udušili nasprotnega mnenja. To se je jasno razvidelo na skupščini v Subotici, kjer so dopustili tudi razpravljati o oddvojenem mišljenju manjšine, ki so ga podali tov. Stančević, Simić, Djordjević in Mladenović ter je niso pustili majorizirati v Glavnem odboru. Celo natisnili so to oddvojeno mišljenje manjšine v »Izveštaju«. Pri nas pa ravno oni, ki hočejo veljati za najbolj napredne, s tem sredstvom najbolj agitirajo proti Deklaraciji. Oddvojeno mišljenje torej Srbi že davno poznajo, pri nas se ga pa tako zelo bojimo, ker bi z majorizacijo ne mogli več absolutno zatreti vsakega mnenja in diha manjšine. Če Srbi niso ničesar izgubili z večjo svobodo napram nasprotnemu mnenju, se menda tudi nam ni treba tega bati. Saj vendar nismo duhovno tako šibki, da bi ne mogli s stvarnimi ar-

gumenti ovreči nasprotnega mnenja in dokazati pravilnost svojega naziranja.

— **Vse tovariše, ki so proti Deklaraciji pozivamo,** da iznesejo svoje argumente in načelna stališča, ki govorijo s stanovskega vidika proti deklaracijski smeri. Dosedaj se je prijavil le tov. Radoslav Knaflič, da bo poslal in pričel priobčevati serijo člankov s svojimi domisleki in argumenti.

— **»Politično eksponirane osebe«** da ne smejo biti na vodilnih mestih«, to nekatero silno moti v Deklaraciji. Naj le dobro berejo in bodo videli, da ni to načelna zahteva Deklaracije, temveč je fasnó pisano »iz taktičnih ozirov« je to skoro potrebno in v interesu organizacije.

— **»Organizacija se ne sme sedaj več vmešavati v nameščanja«,** tako mislijo sedaj nekateri. Tudi to ni res, temveč nam je le praksa pokazala, da je bilo za organizacijo slabo, če so njeni funkcionarji sodelovali pri nameščanjih, ker so člani potem bili vznepoljivi nad organizacijo, če niso dobili službe. **Ostane pa vkljub temu dolžnost organizacije, da se poteza za pravično postopanje pri nameščanjih in nemeščanjih in da pridejo učiteljski zastopniki v vse te komisije.**

— **Jabolko razdora — politično strankarska deklaracijska jegulja.** Ni potreba vpraševati od kje je bila med učiteljska društva vržena nova deklaracija, ki je pa popolnoma politična in strankarska. Jasno je namreč, da hočejo s tem omajati našo Deklaracijo, ki jo je z dvema izjemoma (predsednikoma) enodušno odobral širji sovset in ki je oficialno od poverjenišva dana društvu v razpravo ter ho prišla pred pokrajinsko skupščino. Vprašanje je, ako si bodo dopustili predsednik in zastopniki, ki so bili navzoči na seji širjega sovseta, od zunaj servirati in vsiljevati mišljenje ter si rušiti disciplino. Deklaracija s sedmimi točkami je učitelstvu podtaknjena in pozivamo naše članstvo, da jo brezpogonno zavrne in protestira proti duševnemu vsiljevanju. Namen je prozoren: **razdvojiti nas in s tem spraviti od prave stanovske poti in od samostojnega mišljenja v stanovskih vprašanjih.** Povejte onim, ki jih bodo najeli, da vam to deklaracijo servirajo, da imate svojo oficialno stanovsko Deklaracijo, ki je bila pravilno predložena 3 dni pred sejo širjega sovseta ožjemu sovsetu in zavrnite vsiljeno neučiteljsko deklaracijo!

— **Z izigravanjem spominov na stare naše bedne čase.** Z izigravanjem nacionalnega mišljenja hočejo preplašiti omahljive in nesamostojne pred dosledno izvedbo ideje stanovskega edinstva. Ali naš imate res za take kratkovidneže in naivneže. Izrabljajo dejstvo, da v naši Deklaraciji ni posebe povdarena državna šola in državno edinstvo. No, to se prav lahko popravi na ljubo onim, ki mislijo, da brez podčrtavanja našega patriotizma ne gre, da je treba stvari, ki se posebe umejo, vedno zopet povdarjati. Oh saj leži na dlanj zakaj! To naj bi bilo tisto sporno jabolko, ki naj bi naš razdvojilo. Baš visoko ne cenijo naše razsodnosti in duševne samostojnosti. Jaz za svojo osebo verujem, da ga ni slovenskega učitelja, ki ne bi hotel in ljubil te države in ne bi bil zvest državljan. Komur pa to v stanovski organizaciji ne zadostuje, ta bi svoje zmožnosti bolje uporabil v kakih drugi, n. pr. policijski službi kot v našem poklicu. Moje globoko prepričanje je: kdor seje spor v naših vrstah, kdor nasprotuje zblizanju stanovskih tovarišev, ki so danes iz katerihkoli razlogov še ločeni, ta dela naravnost proti duhu narodnega edinstva, ki ne obstoja v mrtvi dogmatični formuli, ampak ki bo svojo konstruktivno moč pokazalo kot živa duhovna sila, spajajoča vse one, ki hočejo služiti domovini nele z besedami, ampak z dejanji. — (Iz pisma starejšega tovariša).

— **Proglas ali deklaracija.** Najumestnejše so ravnala ona učiteljska društva, ki so v ti zadevi izvolila poročevalce oziroma odseke, ki ga bodo pričeli ter so glasovanje preložila na prihodnje zborovanje. V proglasu je namreč toliko obširnosti jezikovega zloga, da mnogi tovariši in tovarišice, ki se za zadevo zanimajo vzdriče mnogih službenih, družinskih, gospodarskih in drugih poslov ter razmer proglasa še niso mogli dobro proučiti. One mnogobrojne, koim je proglas neka prežiranost in ravnodušnost, pa je treba vzbuditi k razmišljanju in sodelovanju, kar se doseže le potom poročevalcev in stvarnih debat, ki so dobra šola za mlado in staro. — Odzivajoč se prijaznemu pozivu uredništva v 7. številki »Učit. Tov.« javljam,

da bodem pričel v prihodnji številki razpravljati proglas ne samo iz državnega in narodovega, temveč tudi iz stanovskega, šolskega, zgodovinskega in pravnega stališča. Učiteljska društva, ki bodo zborovala dne 6. sušca in še niso določila poročevalcev, naj le obravnava vajo proglas, naj določijo poročevalce za in proti, a s sklepanjem naj počakajo, da izzovejo sodelovanje vseh ali vsaj mnogih svojih članov, le tako bo zaveda počasi dozorela. Nagla sodba sleda sodba! Naglica ni nikdar dobra, ona največkrat škoduje! Več oči več vidi in vsi vedo vse! Proglas je sedaj šele v stanju setve, dajmo mu rasti v zmernem časovnem koraku, da dozori pod vplivom solnca in dežja do žetve, ki nam naj donese v našo korist in čast kleno zrno. Nagla rast rodi puhel plod. — **Radoslav Knaflič, upokojen šolski upravitelj**

— **Za oblastnega vrtnarskega nadzornika** pri velikem županu ljubljanske oblasti je imenovan tov. **Josip Štrekeli,** učitelj v Ljubliani. Priznanemu strokovnjaku čestitamo prav iz srca.

— **Mladinski list »Zvonček«** (6. številka) prinaša sledečo vsebino: Ganglovo pesnitev »Celje«, nadaljevanje, povesti »Kocljeva osveta«, izpod peresa priljubljene mladinskega pisatelja Vandota, Rojčevo pesmico »Zima se poslavlja«, Tudi stric Pavle nadaljuje svoj spis »Izprehodi po Beogradu«. Dalje vsebuje ta številka še Čebularjevo šaljivo pesem s podobo »O dustu« in »Mrazek in veter« ter še eno Rojčevo »Dolenjski Jerici v spomin«. Moder-Utva je opisala v tej številki »Potovanje princeze Miris«. Številko zaključuje oddelek »Pouk in zabava« ter Kotiček gospoda Doropoliskega. Kakor vsaka, tako je tudi ta številka polna mišne in privlačne vsebine in je mladim ne moremo dovelj priporočati.

Tvrđka F. Meršoj nasl., zaloga ženskih ročnih del se nahaja sedaj Wolfova ulica 5. — Glej inserat.

— **Nova priručna karta kraljevine Srba, Hrvata i Slovenaca** sa novom administrativnom podjelom na oblasti. Obradio prof. Antun Jiroušek. Mjerilo 1:1.000.000. — Din 32. — Izdao Bibliografski zavod d. d. nakladna knjižara, Zagreb (Gundulićeva ulica 29)

Praktična strana ove karte leži u tome, što su oblasti prikazane prema današnjem faktičnom stanju, a da pregled bude bolji, svaka oblast je drugom bojom pokrivena. Veoma je važno za svaki ured, da se uz glavno oblasno ili županijsko mjesto na karti nalaze kotarska ili sreska mjesta, a zatim sva općinska mjesta u toj oblasti. U tome i leži prednost ove karte nad svim dosada izašlim. Mjesta su provjerena prema novim statističkim podacima i pružaju u tom svaku sigurnost. Ista karta postoji i u njemačkom jeziku.

— **Razpis stalnih učnih mest v mariborski oblasti.** Na osnovnih šolah v mariborski oblasti so se razpisale stalne službe. Prošnje je treba vložiti pri pristojnem šolskem upravitelju do 31. marca 1926. Natančnejši razpis učnih mest je v »Uradnem listu«

Upokojitve, napredovanja in imenovanja.

— **Imenovan je** v Kranjski gorji za stalnega šolskega upravitelja **Anton Knap.**

— **Upokojitve.** Upokojeni so po čl. 141. čin. zak. **Ivanka Lampe,** strokovna učiteljica na Jesenicah; **Marija Gašček-Tramšek,** učiteljica ženskih ročnih del na Dobovi; **Marija Žel-Stepišnik,** učiteljica v Apačah; **Josip Koleč,** učitelj v Beltinčih; **Amalija Rus-Vardjan,** učiteljica v Metliki; **Milica Nežič-Leščan,** učiteljica v Ptuj.

Listnica uredništva.

— **Iu Klub slušacev viš. ped. šole v Zagrebu.** V uredniškem predalu smo preiel dopis s tem podpisom. Ker ni bilo v pismu in ne na kuverti naslova in imena vročilca prosimo za ime prinašalca, ker toliko časa smatramo dopis za anonimen in ga ne moremo priobčiti.

POROČAJTE o vseh prireditvah in izvenučnem prosvetnem delu, ne za našajte se, da bodo poročali drugi. Poročila naj bodo kratek, točna in popolna.

Učit. Tov. javljam,

Iz naše stanovske organizacije.

Gibanje okrajnih društev v Sloveniji.

Vabila:

= **PED. DJD. KROŽEK V MARIBORU** ima v ponedeljek 8. t. m. svoj redni občni zbor v risalnici deške meščanske šole po običajnem vzponu. K obilni udeležbi vabi odbor.

= **KAMNIŠKO UCITELJSKO DRUŠTVO** zboruje v ponedeljek, dne 15. marca 1926 ob 10. uri v šolskem poslopiju v Radomliah. Dnevni red: 1. Deklaracija, 2. Volitev delegatov za pokrajinsko in državno skupščino, 3. Slučajnosti. Udeležba točna in obvezna! V smislu sklepa na zborovanju meseca maja 1925 v Moravčah plačajo oni, ki se zborovanja neopravičeno ne udeležijo, globo v znesku 25 Din.

= **UCITELJSKO DRUŠTVO ZA MARIBOR IN BLIŽNJO OKOLICO** zboruje v petek, dne 5. marca t. 1. dopoldne ob pol 9 uri v III. deški osnovni šoli z dnevnim redom: 1. Dopisi, 2. Deklaracija, 3. Pravilnik UJU, 4. Diskusijski sestanki, 5. Poročilo tov. Alta o uradnem zborovanju v Beogradu, 6. Predlogi in nasveti.

= **UCITELJSKO DRUŠTVO ZA CELJSKI OKRAJ** zboruje v soboto 13. marca 1926 ob 9. uri v mestni deški osnovni šoli z naslednjim dnevnim redom: 1. Zapisnik zadnjega zborovanja, 2. Dopisi, 3. Pretres o spremembi pravil UJU (centrala), 4. Volitev prosvetnega odseka in dveh računskih pregledovalcev, 5. »Tipične razlike človeške duševnosti« predava prof. Orožen, 6. Slučajnosti — Odbor.

= **UCITELJSKO DRUŠTVO ZA MARIBORSKI ŠOLSKI OKRAJ** zboruje v soboto 13. marca t. 1. ob 10. uri v »Narodnem domu« v Mariboru po sledečem dnevnem redu: 1. Zapisnik in dopisi, 2. Ref. tov. M. Vauda: »Apel: proučimo vprašanje nedeželskega šolstva in učiteljstva«, 3. Revizija pravil UJU; glej »Učit. Tov.« štey. 6, 4. Volitev delegatov za pokrajinsko in državno skupščino, 5. Slučajnosti. — T. Vauda vabi vse t. nevc in pevke, naj pridejo pol ure pred zborovanjem k pevski vaji v »Narodni dom«, ter se še posebej obrača do tovarišev šolskih upraviteljev, naj učiteljstvo svojih šol animirajo, da se pridružijo našemu pevskemu zboru.

= **ZBOROVANJE UCITELJSKEGA DRUŠTVA ZA MEŽIŠKO DOLINO** dne 6. marca 1926 ob pol 9. uri v šoli na Prevaljah. Dnevni red: 1. Misli o vzgoji in izobrazbi kmetijske mladine (tov. Doberšek), 2. Podoželsko socialno skrbstvo (tovarišica Vrečkova), 3. Sprememba pravil UJU, 4. Učiteljski dom, 5. Slučajnosti.

= **UCITELJSKO DRUŠTVO ZA KOČEVSKI OKRAJ** ima svoj redni občni zbor v soboto, dne 20. marca t. 1. ob 10. uri dopoldne na osnovni šoli v Kočevju. Dnevni red: 1. Poročilo predsednika, 2. Izjava občnega zbora glede nove Deklaracije, 3. Občni zbor z običajnim dnevnim redom, 4. O reviziji pravil UJU, 5. Slučajnosti. Vsi člani društva se pozivajo, da se udeležijo občnega zbora polnoštevilno, ker kakor že lahko posnamete iz društvenega glasila, je udeležba vseh nujno potrebna. Kosilo je priglasiti tov. Jakliču, začasnemu šolskemu upravitelju v Kočevju.

Poročila:

+ **UCITELJSKO DRUŠTVO ZA MARIBORSKI ŠOLSKI OKRAJ** je imelo svoj redni občni zbor 16. januarja t. 1. ob 10 uri v mariborskem »Narodnem domu«. Od 114 članov jih je bilo navzočih 75.

Tov. predsednik Šijanec pozdravi navzoče, osobito tov. Josipino Borštnerjevo iz Podove in tov. Frana Bratoša iz Maribora, ki sta nanovo pristopila k društvu.

Zapisnik in dopisi se vzamejo na znanje.

Tov. predsednik poroča o seji širjega sosveta, oziroma o demisiji tov. Jelenca in Dostala; povod demisiji je bila Deklaracija učiteljskega društva za mežiško dolino, sestavljena v smislu depolitizacije UJU. Po prečitaniu deklaracije se otvori debata, v katero posežejo tov. Godec Marija, Šijanec Lj., Vauda M., Knaflič R. in Šeško I.

Nato poda predsednik še svoje in obenem tudi tainiško letno poročilo. V minulem društvenem letu se je vršilo 6

zborovani in 3 odboreve seje Delovne društva za učitelje nadaljnjo izobrazbo je razvidno iz tekoma leta obravnavanih tem, ki so bile deloma pedagoško-didaktičnega deloma znanstvenega značaja. Na zborovanih je bilo sprejetih precej važnih sklepov oziroma resolucij, tikajočih se nairažljivejših panog šolstva, pa tud učiteljskega stanu. Zborovanja so bila sorazmerno prav dobro obiskana. V začetku lanskega leta je bilo v učiteljskem društvu za mariborski okraj včlanjenih 109 članov. Izstopilo oziroma izselilo se je tekoma leta 12 članov, ena članica je umrla — 2 so pa upokojili in nista več člana — 2 učitelja oziroma učiteljice nista ori naš včlanjena. V poročilu omenja tov. predsednik tudi goste, ki so posetili naša zborovanja ter obiske, ki jih je društvo priredilo, deloma skupno, deloma zastopano po delegatih. — Sprejeto z odobravanjem!

Poročilo narodno-prosvetnega odseka poda tov. M. Vauda, ki poroča, da so se sestavile vprašalne pole v svrhu zbiranja podatkov o udejstvovanju učiteljstva na narodno-prosvetnem polju. Pole se bodo razposlale vsem šolskim upraviteljem. Osnutek vprašalne pole se v celoti sprejme.

Poročilo blagajničarke tov. Delakove se sprejme in odobri. Dohodkov je bilo v društvenem letu 16.330 Din, izdatkov 13.607 Din. Društveno premoženje znaša 2723 Din.

Pregledovalca računov tov. Majcen in Konečnik predlagata absolutorij. Sprejeto. Obenem predlaga tov. Majcen, naj se društveni kapital, naložen v poštnem hranilnem uradu dvigne radi nizkih obrestih račune pa je sklepati z 31. decembrom vsakega leta.

Na predlog tov. Petroviča imenuje blagajničarka vse člane(ice), ki še niso popolnoma poravnali članarine za preteklo leto.

Društveni odbor je izvoljen z vzklikom ter se sestavi sledeče: Predsednik tov. Luidevit Šijanec, šol. uprav. v Razvanju; podpredsednica tov. Marija Goddec učiteljica v Limbušu; tajnik tovariš Zmago Konečnik učitelj v Podovji pri Račah; namestnica tov. Olga Kraševac, učiteljica v Mariboru; blagajničarka tov. Josipina Verčko učiteljica v Kamnici; namestnik tov. Josip Puhar, učitelj v Kamnici; odborniki tov. Mirko Vauda, šolski upravitelj pri Šmarjeti ob Pesnici, tov. Simon Petrovič, šolski upravitelj v Brezju, tov. Alojzij Majcen, šolski upravitelj v Selnici.

+ **UCITELJSKO DRUŠTVO ZA SREZ MURSKA SOBOTA** je zborovalo v soboto 12. decembra 1925 v Murški Soboti. Kljub skrajno slabemu vremenu je posetilo zborovanje 58 tovarišev(ice).

Uvodoma je tov. predsednik čestital tov. nadzorniku g. Franu Cvetku k 25-letniči poroke, nato je povzel besedo tov. nadzornik sam, se zahvalil za čestitke ter izročil z vznešenim govorom diplomu častnega članstva tov. predsedniku Avguštinu Požegarju. Temperamenten govor, ki je jedrnato omenjal vse vrline slavljence, je navzoče članstvo sprejelo z burjnim aplavzom. — V zadnjem poročilu je bilo med imeni onih, ki imajo za društvo zasluge, pomotoma izpuščeno ime prvega okrajnega šolskega nadzornika v Prekmurju, tov. Rada Jurka. To danes popravljamo, tov. Jurka pa prosim, naj ne šteje v zlo, če je bilo njegovo ime — kot pravega utemeljitelja našega učiteljskega društva — pomotoma izpuščeno.

Dopisi. Predsednik čita dopis glede naročnikov »Zvončka« ter zbranemu članstvu toplo priporoča, da prispeva vsakdo po svojih najboljših močeh, da se naš mladinski list »Zvonček« kolikor najbolj razširi.

Referat. Tov. Ciril Hočevar je referiral o našem gmotnem položaju, predvsem je opisal trnjevo in brezkončno pot, ki jo mora pregaziti oni, ki želi, da se mu nakažejo od vseh postavah pripadajoče mu povišice. Omenja tudi, da se stalno borimo za izplačilo dolžnih namiferenc, pri tem pa mirno gledamo, kako se nam plače krčijo. (Vedno večji odtegljaji, zmanjšanje dražinskih doklad.) Sestavi se odsek — tovariši: Hočevar, Čížek, Hočevarjeva, Prelogova, Dujc — ki naj sestavi zadevno resolucijo.

Kmetijska podružnica. Okrajni ekonom g. Franjo Vojska je govoril o važnosti kmetijske podružnice za Prekmurje, kakor tudi o namerj ustanovitvi tu sadjarsko in vrtnarsko društvo. Prosil je prisotno učiteljstvo, da podpre z vsem svojim vplivom to nastojanje ter tako po-

kliče v življenje te tako važne gospodarske ustanove. Tov. nadzornik Cvetko poziva učiteljstvo, da se dela resno prime ter išče v gospodarskih organizacijah koristi ljudstva, pa tud koristi lastnega stanu. — Gospod Vojska je nadalje poročal o nameravani reorganizaciji kmetijskega pouka na učiteljskih. Tov. nadzornik Cvetko pa je prečital odlok o uvedbi kmetijskega pouka v osnovno šolo.

Pedagoško-didaktični krožki. Tovariši tajniki so podali poročila o delovanju posameznih krožkov; ta se objavijo v »Prosveti«.

Končno so se rešile nekatere zadeve lokalnega značaja. — Tajnik M. D.

+ **Občni zbor učiteljskega društva za sveto-lenartski okraj,** dne 6. febr. 1926 v Sv. Lenartu v Sl. g. Od 46 članov navzočih 27.

Predsednik tov. Velnar otvori zborovanje in graja tako slabo udeležbo. Izgovor »slaba pote ne velja, ker dolžnost stanu je prva zapoved. Povdarja posebno stanovsko zavednost, da bomo vedno tovariši v pravem pomenu besede, a ne samo na jeziku. V kratkih besedah poda pregled delovanja našega društva v pretečenem letu. Društvo je postalo močnejše od lanskega leta, narastlo je od 42 na 46. V celem okraju je samo 5 učiteljev(ice), ki niso pri društvu.

Tajnika poroča, da je imelo društvo 5 zborovanj. Udeležba je bila pri vseh povoljna. Vršila so se redno predavanja, ki so bila znanstveno-pedagoške vsebine. Teme teh so bile: Smernice prirodopisnega pouka — tov. ravn. mešč. šole Vauda, Pouk v naravi — tov. Stuhlec, Zaščita zanemarjene dece — tov. Jakopc, in Metodika risanja — tov. Majer. Med letom se je izvolil prosvetni pododsek, z nalogo, da vodi in nadzira izvenšolsko delo.

Blagajnik poroča o društvenih dohodkih in izdatkih; prebitek izkazuje 1449 Din, kar je zadovoljivo. Odboru se da absolutorij.

Volitve. Glasno je bil izvoljen sledeči odbor: predsednik Velnar Jože, podpredsednik Golež Fran, tajnik Stuhlec Jakob, blagajničarka Vodnik Vera, odbornica Schweiger Katinka.

Nato poda tov. Velnar poročilo o seji širjega sosveta UJU. Razložil potek te seje, naloge in smeri naše stanovske politike in Deklaracijo samo. Po daljšem izvajanju da predsednik Deklaracijo na glasovanje, ki je bila od članstva sicer sprejeta, vendar zadržkom, da mora še o njej sklepati delegacijska skupščina in da pridejo na vodilna mesta ljudje, ki bodo znali dati smer, ki jo zasleduje Deklaracija in jo privede do končne zmage naše stanovske politike.

Članarina za l. 1926 se določil: za redne člane 240 Din; za por. učiteljice 70 Din; za kronške upokoj. 80 Din.

Predlogi: 1. Članarina se pobira mesečno po 20 Din od šol. upraviteljev.

2. Sklene se, da pristopi društvo k poštno čekovnemu uradu v Ljubljani.

3. Društvo si naroči stanovski list »Narodna prosveta«, ki bo na razpolago vsemu članstvu.

4. Upravitelji šol naj strogo izkazujejo šolske zamude, evidenca šoloobveznih otrok bodi točna.

5. Tajnik društva naj vodi strogo evidenco od zborovanja izostalih članov.

6. Učitelj(ice) naj pristopijo kot člani k »Pedag. krožku v Mariboru«, ki izposuje ob četrtkih knjige in revije; članarina 1 Din mesečno. Tudi tukajšnje okr. učit. knjižnico naj pridno posečajo.

Društvo je sprejelo sledeče resolucije:

1. Vodstvo Saveza drž. nam. se pozivlja, da stori nemudoma korake v zaščito pravic drž. nam. ki so zajamčene z zakonom o civ. drž. nameščencih z dne 31. jul. 1923, zlasti naj dela na to, da se razveljavijo vse naredbe finančnih zakonov, ki spreminjajo kak člen uradn. zakona in ukrene potrebno, da se v bodoče uradn. zakon ne spreminja s provizoričnimi finančnimi zakoni v škodo uradništva.

2. Vodstvo Sav. drž. nam. naj stori takoj potrebne korake, da stavi vlada v proračun za l. 1926/27 potrebno vsoto za izplačilo razlike, ki nam država dolguje in jo tudi takoj izplača.

3. Vodstvo Sav. drž. nam., naj takoj ukrene, da se oprosti drž. uradništvo plačevanja komorne doklade, ter da se nam ne nalagajo več novi davki, zlasti pa ne nameravani odteglaj za pokojninski sklad. (Po čl. 127. uradn. zak. so drž. uradniki itak oproščeni vseh državnih doklad.)

4. Vodstvo Sav. drž. nam. naj posveti največjo pažnjo nameravanju vlade nam znižati službene prejemke ter to namero na vsak način prepreči. V to svrhu naj stopi v stik s poslanci vseh političnih strank.

5. Pov. UJU Ljubljana naj ukrene potrebno v zaščito najprimitivnejših drž. pravic učiteljstva, ki so ogrožene, kakor je razvidno iz članka v »Domu« objavljene v 1. štey. »Uč. tov.« pod naslovom: »Državlanske pravice učiteljstva in politika«.

6. Pov. UJU naj stori potrebno, da se šol. upraviteljem ne oteguje vrednost natural. stanovanja od stanarine, ker dobivajo prosto stanovanje od kr. šol. svetov, ki so avtonomne korporacije, za vodstvo poslov, kr. šol. sveta. Če pa vlada vztraja, da se izvede čl. 39. uradn. zak., naj se plačuje stanarina za nat. stanovanja kr. šol. svetom, da zamorejo isti primerno odškodovati šol. uprav. za administr. posle kr. šol. sveta.

7. Pov. UJU naj dela na to, da se ustavi pošiljanja dopisov in pošilk šol. upraviteljem, ki nimaš s šolo dosti ali sploh nič opraviti in delajo le sitnosti (prodajanja slik, priporočila tvrdk itd.).

8. Pov. UJU naj ukrene, da se delovanje »Podmladka Rdečega križa« in občevanje z nadrejenimi oblastmi PRK poenostavi.

9. Apeliramo na ostala učiteljska društva v Sloveniji, da si tudi ona usvojijo predstojede resolucije, kajti le v slogi je spas.

+ **Učiteljsko društvo za novomeški okraj** je imelo svoj občni zbor dne 6. februarja v poslopiju osnovne šole v Novem mestu z običajnim dnevnim redom. Udeležba je bila prav povoljna.

Društveni prebitek se je razdelil sledeče: za učiteljski konvikt 260 Din, za podporno društvo učiteljskih 100 Din, za spominsko ploščo v vojni padlemu tovarišu Muha 400 Din. Med učiteljstvom se je nabralo še 410 Din za omenjeno ploščo, katera se naj bi še letos vzdala na šoli na Ajdovcu. V to svrhu se je izvolil poseben odbor, ki bo poskrbel vse potrebno.

Članarina za l. 1926. ostane neizpremenjena.

Tovariš Hočevar je poročal o seji širjega sosveta z dne 10. januarja 1926. Razvila se je daljša debata, nakar je bila sprejeta sledeča resolucija: Učiteljsko društvo novomeškega okraja protestira proti načinu ignoriranja društva glede Deklaracije in odklanja vsako tozadevno razmotrivanje in odklanja vsako tozadevno razmotrivanje toliko časa, dokler se mu ista na doslej običajen način ne pošlje v pretres.

Izvoljen je bil sledeči odbor: Benedičič Ivan, predsednik; Pirnat Viktor, podpredsednik; Joža Ahačičeva, tajnica; Ruška Ravhekarijeva, blagajničarka; Lina Klemenčičeva, odbornica; Dequal Ciril, odbornik.

+ **Dne 6. februarja t. 1. je imelo Učiteljsko društvo za mesto Ptuj** in ptujski šol. okraj svoj redni letni občni zbor po običajnem dnevnem redu, z vrinjenjo točko: Poročilo o seji širjega sosveta. Navzočih je bilo 85 članov.

Po otvoritvi občnega zbora se je prečital in odobril zapisnik zadnjega zborovanja. Zapisnik zadnjega občnega zbora se ni čital.

Seja širjega sosveta. Nato je podal tov. predsednik sliko poteka seje širjega sosveta, ter predzgodovino Deklaracije. Po končanem poročilu se je debatiralo. Debata je bila burna, zelo burna. Posegali so v njo tovariši in tovarišice. Opaziti je bilo tri struje; zmerno, ekstremno in strujo starih načel. Po dolgem prerekanju se je občni zbor zjednil v toliko, da se voli petčlanski odsek, ki bo do prihodnjega zborovanja do dobra proučil Deklaracijo in potem poročal o morebitnih vrtilnah, ter nedostatkih iste.

Volitve. Pri volitvah je bil izvoljen stari odbor, le tov. Kunst je bil voljen namestnikom, mesto k vojakom odhajajočega tov. Bertoncija.

Predlogi. Učiteljsko dekl. šole Ptuj-okolica je predlagalo Učiteljsko društvo za mesto Ptuj in ptujski šol. okraj naj upošlje obe protestni točki učiteljice na poverjeništvu UJU Ljubljana s pripomnjo, da se tukajšnje učiteljice, oziroma učiteljstvo, pridružujejo protestni vlogi svojih ljubljanskih tovarišev.

1. Učiteljice protestiramo proti odlokom, kakor je oni g. ministra prosvete z dne 28. 7. 1925, O. N. br. 31084, o obliki učiteljic, ker se zavedamo, da pretežna večina učiteljic s svojim nastopom in vedenjem ne daje povoda za take pavšalne predpise, ki nam odrekajo pravo pojmovanje za naš poklic kot vzgojiteljice.

Ako so izjeme med nami, naj se osebno opomnijo in disciplinirajo.

2. Učiteljice vršimo isto delo kot tovariši, zato smatramo za žaljivo dejstvo, da se samo nam nalaga tema za uradno konferenco. Ali vsemu učiteljstvu, ali pa nobenemu.

Predlog je bil sprejet.

Prihodnje zborovanje se določi za 1. soboto v marcu. Tov. predsednik zaključil skoro 4 ure trajajoče zborovanje.

+ **Učiteljsko društvo za Mežiško dolino** je imelo svoj občni zbor dne 16. januarja t. 1. na Prevaljah. V svojem poročilu se je spomnil društveni tajnik vrlih tovarišev, ki so nas tekoma leta zapustili, predvsem tov. Koširja, ki ga je prerana smrt iztrgala iz naših vrst, potem tov. Mlačnika, dr. Žgeča in Domnika, ki so zapustili okraj. Omenil je velik, a brezuspešen naš trud za zboljšanje vladnega projekta osnovnošolskega zakona, naš boj proti strankarskim vplivom na šolstvo in naše napore za zmago načel stanovskega edinstva v organizaciji. Iz blagajniškega poročila je razvidno, da je naše društvo poravnalo vse svoje obveznosti napram organizaciji. Z burnim aplavzom se je zbor zahvalil tovarišici Kertovi za njeno nad vse vestno opravljanje blagajniških poslov.

Volitve so dale sledeči rezultat: Za predsednika je bil izvoljen tov. Feinzig, za odbornike pa tovariši: Doberšek, Kertova, Mencin, Gačnik, Möderdorfer.

Nadaljnje zborovanje je stalo v znamenju Deklaracije. Poročilo tov. Mencina o poteku seje širjega sosveta je vzel zbor z odobravanjem na znanje in predsednik se mu je zahvalil za njegovo uspešno delo v prid odločno stanovski smeri naše organizacije. Deklaracija, ki ne vsebuje za naše društvo nobenih novih misli, ker smo se za ista načela že ponovno izrekli v raznih, žal neobjavljenih, sklepih in so vsa ta načela v praksi preizkušena, je bila soglasno sprejeta. Redka enodušnost je vladala topot med članstvom. Tov. Ž. nam je sicer nekoliko izprašal vest in omenil, da je tudi naše društvo enkrat grešilo proti načelu politične nevtralnosti, ko se je v zadevi šolskega zakona obrnilo do poslanca dr. Pivkova, vzel pa je končno na znanje pojasnilo, da je nesporno pravica vsake prave stanovske organizacije, da se v zastopanju stanovskih in šolskih interesov obrača do vsake stranke in vsakega režima.

O Učiteljskem domu je poročal tov. Ledinek in priporočil pristop. Tov. Feinzig in Möderdorfer sta se zavzemala za skupen pristop vsega članstva in za plačevanje članarine po posebnem ključu, ki upošteva socialni položaj članov.

Sprejet je bil predlog tov. Doberška, da pristopamo vsi kot člani k Učiteljskemu domu in da plačuje društvo za vsakega svojega člana določeno letno članarino iz svoje blagajne; nadalje da se izrekamo v principu za načelo progresive pri plačevanju, način progresivnega plačevanja pa določimo na prihodnjem zborovanju.

Ob zaključku zborovanja je bil sprejet še predlog tov. Zega, da priglasimo vse svoj pristop k Družbi sv. Cirila in Metoda z ozirom na njeno plodnosno delovanje za obmejno šolstvo.

+ **Učiteljsko društvo za politični okraj Ljutomer** je imelo svoj občni zbor dne 23. 1. 1926 v G. Radgoni. Od 75 vpisanih članov je bilo navzočih 52. Tovariš predsednik pozdravi vse navzoče, predvsem novo pristopivše člane tov. Korošaka in Zolgerja.

K preistanemu usposobljenostnemu izpitu čestita tovarišicama Schwarzovi in Pertlovi ter tov. Stoparju. V toplih besedah se spominja preminulega tov. Rejca iz Lokavc.

Predsednik navede nadalje nekatere točke, ki značijo učiteljstvu vedno slabše nego boljše, t. j. zvišanje službene dobe od 32 na 35 let, zni-

ARGUS	je naš najboljši informacijski zavod
ARGUS	ima v vseh mestih svoje poverjenike
ARGUS	daje informacije o vsem, zlasti pa o finančnem stanju denarnih zavodov, trgovsko-industrijskih podjetij in privatnikov
ARGUS	ove informacije so valdar točne izčrpne in hitre
ARGUS	se nahaja v Vuku Karadžića ul. II, Beograd
ARGUS	ov telefon je 6-26, a brzojavni naslov Argus

žanje prejemkov — komorska doklada, položajne plače, nameravano znižanje drag. doklad ter režim v šol. upravi. Nato preide na dnevni red.

Zapisnik zadnjega zborovanja se po prečitaniju odobri.

Dopisi. Na dopis Učit. doma v Mariboru radi letne članarine à 100 Din za Učit. dom, se po daljši debati sklene, da plačajo označeno vsoto vsi društveni člani, izvzemši poročene učiteljice, katerim se pa prepriča na prosto, ali hočejo plačati ali ne.

Dopis ZKD v Mariboru, zadevajoč razna predavanja se vzame na znanje.

Poročila funkcionarjev:

a) Iz tajnikovega poročila je posneti, da je imelo društvo v pretečenem letu 5 zborovanj, od katerih so bila 3 dobro, 2 slabo obiskana. Predavanja je bilo pet. Društvo šteje sedaj 74 člane, neorganiziranih je v okraju 5.

b) Tov. blagajničarka poda nato izčrpno blagajniško poročilo, na kar se ji tov. preds. za njeno vestno delovanje iskreno zahvali.

c) Po poročilu knjižničarja in pevovodje se na predlog tov. Ivanjšiča da odboru absolutorij.

Volitve so se vršile z vzklikom.

Predsednik: Karol Mavrič; podpredsednik: Ludvik Ivanjšič; tajnica: Stergerjeva, namestn. Vunderl; blagajničarka: Majcenova, namestnica Sever Minka; knjižničar: Stopar Sl., namestnik: Prelog; pevovodja: Zacherl, namestn. Prelog; pregledov. rač.: Čeh — Žel.

Določitev društvene članarine: Lokalna društvena članarina ostane kakor lani letno 20 Din.

Predlogi — nasveti: Tov. nadz. Karbaš poda nekatera navodila glede enotnega uradovanja, navede tudi nekatere popravke v ročnem katalogu. Tov. Mavrič predlaga, da naj šol. oblast ukrene, da vsi učni zavodi tudi učiteljica, gimnazije itd., ki odpuščajo šoloobvezne otroke, prijavijo to šol. upravitelju, v kojega šol. okoliš spadajo.

Tov. nadz. priporoča ustanovitev Podmladka rdečega križa. V sreski odbor Podml. R. K. so bili izvoljeni: Predsednik: tov. nadz. Karbaš, blagajnik: tov. ga. Mavričeva, tajnik: Sl. Stopar, odbornika: Žel, Čeh.

Prihodnje zborovanje se vrši v Ljutomeru dne 6. marca t. l. z začetkom ob 8. uri, kjer podasta poročila o važnejših člankih v Nar. Prosveiti tov. nadzornik, o člankih v »Učitelju« pa tov. Vrabl.

Predavanje o deških ročnih delih v osnovni šoli nam je podala tovarišica Rusova. Pojasnjevala je o materialu, orodju, razlagala o učnem postopku ter snovi tega predmeta, kazala in priporočala tudi pomožne knjige za učitelstvo.

O seji širjega sosveta v Ljubljani je izčrpno poročal tov. Mavrič.

+ Učiteljsko društvo za mariborski šolski okraj je zborovalo 9. februarja t. l. ob 10. uri v mariborskem »Narodnem domu«. Udeležilo se je zborovanja od 112 članov 80.

Tov. predsednik otvori zborovanje ter pozdravi navzoče, osobito tov. Firma, šol. upr. v Radvanju in njegovo soprogo, ki sta pristopila k društvu. Častita tov. Lesjaku k odklovanju in želi tov. Staniju še mnogo zadovoljnih let v pokoju.

Zapisnik in dopisi se vzamejo na znanje.

G. dr. Marinič je predaval o šolski higijeni s posebnim ozirom na pogosto nastopajoče otroške bolezni. Z vidno pozornostjo so sledili navzoči g. predavatelju, ki je v zelo zanimivi obliki razpredelil bolezni za deco po nevarnosti in nalezljivosti. Podrobno je govoril, kako te bolezni nastopajo in učinkujejo ter kake so njih posledice. Povdarjal je tudi načine, ki so nam na razpolago, da zamoremo bolezni že v kali zatreti. Odobravanje navzočih mu je bila zahvala za lepo predavanje.

Tov. predsednik otvori debato o Deklaraciji ter omenja, da na informativnem zborovanju predsednikov učit. društev v mariborski oblasti dne 3. jan. t. l. ni podpisal Deklaracije in se takrat o njej niti ni izjavil. Povdarjal je, da se je izrekel na seji širjega sosveta v Ljubljani dne 10. jan. t. l. v principu za smer, ki jo zastopa Deklaracija, misli pa, da bi se mogla ta ideja najprej uveljaviti s tem, da se ustanovi »učiteljska zbornica«.

Predlog tov. Spreitza, naj se Deklaracija brez debate sprejme, se odkloni.

Tov. Marija Godec pravi, da bo šele pokrajinska skupščina storila tozadevno končno veljavne sklepe. More pa se celo dogoditi, da takrat o Deklaraciji niti govorili ne bodo, kajti na dnevnem redu bodo druga važnejša vprašanja, tako sklepanje o tem, ali se poverjeništa uklepejo in preorganizirajo po oblastih v državi.

Tov. M. Vauda in z njim vsi borci za naša učiteljska prava se klanjajo tov. L. Jelenca, ki je stal tako dolgo dobo na čelu naše organizacije in si pridobil za njo veliko zaslug. Toda zdaj, ko prihajamo v novo dobo, je v interesu nas vseh, da uravnomo naše organizatorično delovanje po novih razmerah.

Tov. Zm. Konečnik omenja, da se bo moralo priti do nekega načina, s pomočjo kojega si bo zamogla naša organizacija pridobiti tudi ostale predvsem srbske in hrvatske, pa tudi slovenske tovariše, ki še niso v naših vrstah radi tega, ker so mnogim našim učit. društvom na čelu res preveč strankarsko orjentirani ljudje.

Tov. R. Knaflič govori nato obširno, kako se je deklaracija spravila pred učiteljski svet in kdo je sprožil misel o njej. Priznava, da je deklaracija dobra, le nekatera mesta so mu premalo jasna. Končno predlaga, da bi glasovanje za oziroma proti Deklaraciji preloži na prihodnje zborovanje in do takrat do dobra stvar prevdarili. — Ni bilo sprejeto!

Tov. Hren, ki ga pozdravlja tov. predsednik Šijanec kot gosta, se ne strinja s tov. Knafličem. V takih vprašanjih ni treba od naše strani nobenih obotavljanj. Hočemo povedati, kakor sami čutimo. Čez glavo že imamo strankarstva, ki nam prinaša samo škodo. Učitelji brez izjeme moramo biti kot stanovski tovariši organizirani le na stanovski podlagi, kajti vsi imamo enake cilje. Načela, ki so v naših pravilih se morajo izvesti. V glavnem se lahko izrečemo za smer, ki jo zastopa Deklaracija, posebeni forum pa naj spravi besedilo tako v sklad, da ne bo navideznihih nasprotij. Deklaracija nikakor nima namena vabiti pristave nasprotne struje, ako se isti hočejo priključiti, je to njihova stvar. Mi pa moramo biti najprej učitelji in nacionalno kulturni delavci, potem šele politiki. To načelo podčrtuje Deklaracija, zato se ji pridružujemo.

Pri glasovanju se je nato večina izrekla za smer, ki jo zastopa in vsebuje Deklaracija.

Ker je bil s tem dnevni red izčrpan, je tov. predsednik ob 13. uri zaključil dobro uspešno zborovanje.

+ Šmarsko-rogaško učiteljsko društvo je zborovalo dne 6. febr. v Rogaški Slatini. Navzočih 49 članov.

Predsednik pozdravi nove člane in izreče nekatere čestitke.

Zapisnik zadnjega zborovanja se prečita in odobri.

Tajnik poroča o delovanju društva v pretečenem poslovnem letu, blagajničarka pa o denarnem prometu. Obe poročili se odobrita in izreče blagajničarki zahvala za vestno delo.

Članarina bude znašala v letu 1926 Din 130.

O prispevkih za Učiteljski dom v Mariboru se je po daljši debati sklenilo, da naj bude članarina à 100 Din ali obvezna za vse člane vseh društev cele oblasti, ali pa za nikogar. Vsled tega

se zadeva konečno uredi šele po občnem zboru Učiteljskega doma.

Volitve so se na željo nekaterih starih odbornikov izvršile s listki, izvoljen je bil skoraj soglasno stari odbor in se v svoji seji konstituiral: Predsednik: Glinšek, podpredsednik: Burdian, tajnik: Verk, odborniki: Korbar, Stefanciosa, Leckerjeva, Fink, odb. nam.: Glinškova in Kuvkoveva.

Delegata za pokr. skupščino Verk Miloš in Fink Tone.

Med skrutinijem je podal nadz. Šumer najvažnejše zahteve nadzorniške konference v Mariboru.

O seji širjega sosveta v Ljubljani je poročal predsednik tov. Glinšek ter priporočal previdnost, da bi s preuranjenimi sklepi ne škodovali organizaciji. Prečital je tudi Deklaracijo II.

Zborovalci so na predlog tov. Verka sklenili soglasno:

1. Priznavamo, da je Deklaracija primerna osnova za diskusijo pri delegacijskem zborovanju, v sedanjih stilizaciji pa jo odklanjamo.

2. Odbor naj pripravi za prihodnje zborovanje referat »Analiza Deklaracije in njenih komentarjev«. Zborovanje se naj vrši še v mesecu marcu.

3. Društvo izreka delovanju tov. Jelenca in Dostala priznanje.

Ob splošnem zanimanju je nastopila tov. Lovrečeva z referatom: »Učitelj režiser ter podala v njem nebroj dobrih in praktičnih nasvetov za podeželske diletantске prireditve. Bila je potrebna in hvaležna tema.

+ Doljelendavsko učiteljsko društvo je imelo svoj občni zbor dne 20. II. 1926. ob navzočnosti 52 članov ter kot gosta tov. Hrena.

Tov. predsednik poda izčrpno poročilo o delovanju društva v pretečenem letu, na kar so se vršile volitve. Izvoljen je bil zopet tov. Peternel.

Sledil je referat tov. Krebsa »O računstvu« ter nad vse zanimivo predavanje tov. Kokaljeve »O Tolstojku«. Predavateljico se je naprosilo, da objavi svoje predavanje v Popotniku.

Sklenilo se je, da društvo pristopi kot član k »Učit. domu« v Mariboru z letnim prispevkom za vsakega člana à 100 Din.

O Deklaraciji ni bilo podrobne razprave, pač pa se da zaupnica tov. Peternelu za njegovo dosedanje postopanje. Deklaracija pride v podrobno razpravo pri prihodnjem zborovanju.

Oubenem pa društvo odločno protestira proti zapostavljanju njenih članov pri kompetencah, kajti ravno učitelstvo iz Prekmurja bi moralo imeti največ prednosti pri podeljevanju mest.

+ Kamniško učiteljsko društvo je imelo svoj redni občni zbor v ponedeljek dne 8. februarja 1926 v Kamniku. Od 81 članov jih je bilo navzočih 58.

Otvoritev in poročila. Tovariš predsednik je otvoril občni zbor, pozdravil navzoče posebej g. svetnika dr. Ogrina, sreskega referenta Miroslava Pretnarja, bivšega sreskega referenta g. Matko Kanteta in na novo vstopivše člane.

Nadalje omeni, da se je v naši organizaciji marsikaj izpremenilo. Vršila se je v januarju seja širjega sosveta v Ljubljani. Deklaracija je ostala nerešena in sedaj je naloga okrajnih učiteljskih društev, da jo obravnavajo. Pri seji širjega sosveta v Ljubljani ni prišlo do glasovanja glede Deklaracije. Na današnjem občnem zboru razmotrivati in glasovati o Deklaraciji je nemogoče, ker je dnevni red preobširen. Deklaracija naj se vsled tega prestavi na prihodnje zborovanje meseca marca. Naj se zglasita dva referenta, ki bosta razpravljala o Deklaraciji in sicer eden za Deklaracijo in eden proti Deklaraciji. Tovariš Arrigler je prevzel referat za Deklaracijo in tovariš Rape pa proti Deklaraciji.

Po poročilu tovariša predsednika se je g. svetnik dr. Ogrin zahvalil za vabilo želeč, da bi to zborovanje rodilo obilo uspeha za naše stanovske zadeve in za našo državo.

Nadalje je predaval bivši sreski referent g. Kante o zemljepisju. Navzoči so referat vzeli z velikim odobravanjem na znanje. Gospod referent se je s svojim referatom doteknil zelo važnega vprašanja in sicer opisa kamniškega okraja. Ta potreba se je čutila že pred mnogimi leti in upati je, da bodo pri tem delu radevolje vsi sodelovali.

Nadalje se je vzel na znanje zapisnik zadnjega občnega zborovanja in se je odobrilo tajniško in blagajniško poročilo. K prihodnjemu zborovanju naj prinese s seboj vsak člansko karto, tisti, ki jo nimajo, naj se zglašajo.

Članarina se je določila na letnih 140 Din, z učitelji poročene učiteljice plačajo 70 Din, učiteljice ženskih ročnih del 100 Din, upokojeenci s staro penzijo pa 80 Din. Plačuje se 1. marca, 1. maja, 1. septembra in 1. novembra po 35 Din.

Na prihodnjem zborovanju bo tudi veliko delegatov za pokrajinsko in državno skupščino.

Volitev novega odbora se je vršila po listkih. Izvoljen je bil odbor, ki se je na odborovi seji dne 25. II. 1926 takole konstituiral: Tomo Petrovec, predsednik, Anton Arrigler, podpredsednik, Gizela Ušeničnik, tajnica, Ela Tavčar, blagajničarka, Zinka Bole, Julij Cenčič, Ivo Hrovat, Ciril Rakovec, odborniki, Mirko Praprtnik in Viktor Sotenšek, namestnika.

Sklep. Slednjič se je sklenilo, da se vrši prihodnje zborovanje meseca marca v Radomljah in nato je tovariš predsednik zaključil občni zbor.

+ Šoštanjsko učiteljsko društvo je imelo svoj letni občni zbor dne 21. januarja 1926.

Poročilo odbora se je vzelo soglasno na znanje. Društvo je imelo štiri zborovanja in dve odborovi seji s štirimi predavanji in dvema poročili. Pribitek v blagajni znaša 2867.13 Din.

Novoizvoljeni odbor: Vinko Stopar, predsednik, Martin Vrečko, podpredsednik, Iva Rakovec, tajnica, Cilka Trobecjeva, blagajničarka, Miloš Tajnik, Rozman Avgust, Hribernik Franc, Trobej Marica, odborniki, Kosar Agneza, Janežič Gusta, namestnici, Plaš Mihael, Pokeržnik Ferdj, pregledovalca računov.

Sklepi: 1. Poročilo tov. predsednika o poteku seje širjega sosveta v Ljubljani se vzame na znanje; da se soglasno odobri stališče, ki ga je zastopal Deklaracija se bo obravnavala pri prihodnjem zborovanju.

2. Članarina za Učiteljski dom v Mariboru se določi na mesečno 5 Din. Vsled tega se poviša mesečna članarina na 20 Din, za vrtnarice in učiteljice ročnih del na 17 Din. — Tajnica.

MODNA TRGOVINA

F. MERŠOL

naš. se nahaja

SEDAJ V WOLFOVI ULICI ŠTEV. 5.

Priporoča svojo bogato zalogo ženskih ročnih del, vseh vrst volne, svile in bombaža. — Predtiskanje ročnih del!

— MODNO IN KRATKO BLAGO! —

Velika zaloga čipk, rokavic, nogavic in pletenin za dame, gospe in otroke!

★ USTANOVILJENO LETA 1887. ★

Najnovejše knjižne publikacije.

(Dopolnilo k oktobrskemu ceniku knjig knjigarne Učiteljske tiskarne v Ljubljani.)

A. MLADINSKI SPISI.

De Foe-Levstik: Robinson Crusoe. Broš. Din 28.—, vez. Din 32.—.
Hofman-Sever: Zaspancek - Razkodranček. Vez. Din 24.—.

Holeček: Mladinska knjižnica I. Broširano Din 12.—.

Pajme: Palček Potep. Pravljica igra v 3 dej. Broš. Din 5.—.

Pečjak: Kraljičina z mrtvim srcem. Broš. Din 15.—. Glasbene točke Din 10.—.

B. PESNITVE.

Kragelj: Kresnice in snežinke. Broš. Din 20.—, vez. Din 30.—.

Peterlin-Petruška: Znamenje. Vez. Din 20.—.

C. DRAMATIČNI SPISI.

Aristophanes-Bradač: Acharniani. Komedija. Broš. Din 20.—.

Euripides-Bradač: Hippolytos. Broš. Din 18.—.

Ogrizović: Hasanaginica. Drama v 3 dej. Broš. Din 32.—.

Niccodemi-Gruden: Učiteljica. Komedija v 3 dej. Broš. Din 8.50.

Petrovič: Vozel. Broš. Din 18.—.

Pregelj: Kamposteljski romarji. Pevska igra v 3 dej. Broš. Din 10.—.

Shaw-Sovre: Mož usode. Gluma v 1 dej. Broš. Din 15.—.

Svoboda: Popek. Veselogra v 1 dej. — Bogatin in smrt. Igra v 1 dej. Broš. Din 15.—. Vidic: Ave patria! Broš. Din 8.—. Zagar: Vrtnec. Drama v 3 dej. Broširano Din 18.—.

Č. PRIPOVEDNI SPISI.

Bevk: Smrt pred hišo. Broš. Din 10.—.

Boccacio: Dekameron I. knjiga. Broš. Din 56.—, vez. Din 72.—.

Carli: Eviemija. Broš. Din 10.—.

Dostojevski: Zapiski iz mrtvega doma. I/II. Broš. Din 66.—, vez. Din 86.—.

Dostojevski: Idijot. Vez. Din 40.—.

Golar: Bratje in sestre v Gospodu. Broš. Din 24.—, vez. Din 32.—.

Hamsun: Glad. Broš. Din 32.—, vez. Din 40.—.

Hearn: Iz dežele potresov. Broš. Din 28.—, vez. Din 38.—.

Jaklič: V graščinskem jarmu. Broširano Din 10.50.

Kompoljski: Kraljevič Marko za I. 1926. Vez. Din 6.—.

Krafft: V oklopnjaku okoli sveta I. Broš. Din 20.—, II. del broš. Din 20.—.

Pregelj: Božji mejniki. Broš. Din 11.50.

Rapč: Tisoč in ena noč. II. zvezek. Vez. Din 50.—.

Žolna: Takraj in onkraj Sotle. Broš. Din 10.—, vez. Din 18.—.

D. ZEMLJEPISJE IN ZGODOVINA.

Bežnik: Otroci stepe. Broš. Din 10.—.

Jelačić: Ruska revolucija. Broš. Din 50.—.

Melik: Do Ohrida in Bitolja. Broš. Din 16.—.

Pivko: Rame ob ramenu II. zvezek. Informatorij. Broš. Din 22.—.

Rajčević: Iz žarke Afrike. Vez. 52.—.

Rožič: Boj za Koroško. Broš. Din 20.—.

E. JEZIKOSLOVJE.

Kotnik: Slovensko-francoski slovar. Vez. Din 70.—.

Maruzzi-Golobčič: Popolna slovnica esperantskega jezika. Broš. Din 20.—.

F. GOSPODARSKA, POLITIČNA IN SOCIJALNA DELA.

Marks: Mezdno delo in kapital. Broširano Din 6.50.

Ogris: Politične stranke. Broš. Din 42.—.

G. PEDAGOŠKA IN MODROSLOVNA DELA.

Denzer: Schaffen und Lernen. Theorie und Praxis des Werkunterrichtes. I. in II. del vez. à Din 95.—.

Locke: O človeškem razumu. 3. in 4. knjiga. Broš. Din 32.—.

Šilih: Pedagoški Zbornik za I. 1925. Broš. Din 24.—.

Tominec: Solnce in senca. Broš. Din 26.—.

Veber: Estetika. Broš. Din 150.—, vez. Din 162.—.

H. ZDRAVSTVO.

Šerko: Živčevje človeka. II. knjiga: Fiziologija. Broš. Din 140.—, vez. Din 152.—.

I. PRIRODOZNANSTVO.

Pengov-Ratajček: Poljudna kemija. Broširano Din 19.50.

J. ZBIRKA ZAKONOV IN UREDB. PRAVOZNAJSTVO.

XX. snopič: Invalidski zakon. Broš. Din 8.—.

Predpisi za zaščito delavstva II. Broš. Din 18.—.

K. RAZNA DELA.

Bon ton. Vez. v platno Din 80.—.

Kostič: Naoružanje pešadije i konjice. Broš. Din 40.—, vez. Din 50.—.

Odavič: Nada srpske Golgote. Broš. Din 24.—.

Ogrin: Kratko navodilo za slikanje a fresco. Broš. Din 15.—.

L. GLASBA.

Bajuk: Slovenske narodne pesmi. IV. zvezek. Marolt: Pevska vadnica I.: Enoglasje. Broš. Din 50.—.

Pregelj: 30 troglasnih mladinskih zborov. Vez. Din 20.—.

Naročila sprejema knjigarna Učiteljske tiskarne v Ljubljani, Frančiškanska ulica 6.